

HOOFDSTUK XI.

De onherborenen kunnen van hun gebrek aan genade eenig gevoel hebben.

Onze lampen gaan uit.

§ 1. 2. Aanmerk. *Dat de dwazen maagden, of onherborenen personen, hun volslagen gemis van alle zaligmakende genade kunnen zien, en mitsdien daarover kunnen klagen.*

Zie maar op dit voorbeeld; zij dachten dat zij rijk waren en iets hadden; maar nu zien zij dat ze niets hebben; hierom zeggen zij, als zij haar levensgedrag onderzoeken: onze lampen zijn uit. Is er als zij haar harten onderzoeken, eenige genade? Is de Geest van Christus, of Christus, door zijn Geest aldaar? Neen! onze olie is verteerd; daarom zeggen ze: *geef ons van uw olie*; toen zagen zij dat zij niets hadden. Dezelfde personen, die somtijds opgeblazen zijn, meenende dat ze rijk zijn, en hun niets ontbreekt, kunnen op een anderen tijd zich met neerslachtigheid vernederen, en hun gebrek in alle dingen gevoelen.

Vraag. *Hoe kan dit wijken?*

Antw. Eerstelijk: Omdat dit niet meer is, dan wat de duivelen hebben; indien dit heiligmaking is, wanneer ik zie, dat ik geen heiligmaking heb; indien dit ootmoed is, wanneer ik zie dat ik geen ootmoed bezit; indien dit reinheid is, wanneer ik zie, dat ik niets dan onreinheid heb, dan zijn de duivelen geheiligd en gereinigd; daar zij onreine geesten, van God vervloekt en afgezonderd zijn tot alle kwaad en zonde, en met de ketenen der duisternis geboid zijn, weten

zij het; zij gelooven het Woord en zij weten dat zij geen Christus, geen genade, geen liefde Gods hebben, dat ze nooit genade, vertroosting, enz. zullen zien, en hierom beven zij, *uangezien voor hen niets anders is dan een schrikkelijke verwachting des oordeels.*

Ten tweede: Omdat dit niet meer is, dan waartoe de wet een mensch brengt; *Want door de wet is de kennis der zonde*, Rom. 3: 20, dat is, niet van grove zonden alleen, maar ook van geheime zonden. Want het geweten, dat in ieder mensch is, zal de eerste ontdekken; de menschen die onder de wet leven, zien meer, daarom spreekt *Paulus* van zichzelf, *voor zoover hij onder de wet is*, Rom. 7: 7—11. Dat nu, wat onkel door de wet in een mensch gewrocht kan worden, kan in een mensch onder de wet gewrocht worden. Een mensch onder de wet, is onder de beheersching der wet, welke dient om van de algemeene besmetting, en mitsdien van den vloek te overtuigen; *De wet is geen bediening des levens voor iemand*, 2 Cor. 3: 7. Gal. 3: 14. En indien de wet aldus van zonde kan overtuigen, zoo is dit gezicht der zonde en verdoemelijkheid geen gedeelte van het eeuwige leven, en derhalve kunnen de dwaze maagden wel zoo ver komen; dit zal juist bijzonder daar gevonden worden, waar een onderzoekende bediening is, zoodat daar nauwelijks een geheime toevoer van zonde kan wezen, of het Woord ontdekt dezelve. *Gehazi* kon de talenten niet zoo geheim, noch *Ananias* het onttrekken van den prijs, zoo bedektelijk verbergen, of *Eliza* en *Petrus* wisten het uit te vinden. Hebr. 4: 12. *Het Woord is levend en krachtig, en een oordeeler der gedachten*, hetwelk maar een algemeen werk is. Toen *Petrus* tot *Simon den Toovenaar* gezegd had: *Gij zijt een gansch bittere gal*, ontkende hij het niet, maar zeide: *Bidt gijlieden voor mij*. Inderdaad, als het Woord de vaste burgten en de hooge sterkten, en de geheime wellusten en inbeeldingen aantast en verdelgt, en alzoo de ziel in onderwerping tot Christus brengt en gevangen leidt, dan is het de kracht des Evangelies en de liefde van Christus, aan zijn volk eigen, die dit werkt. Maar een mensch te doen zien, dat hij niet anders dan vuilheid bezit, en dat hij daarover maar weinig aange-

daan is, dit is niet meer, dan hetgeen in een bedriegelijk hart gewrocht wordt, Jak. 1:23. 24. De wet, of het woord Gods, belet een ongodvruchtig hart, een vergeetachtig toehoorder, zichzelf te zien; en wat kan het hem waarlijk ontdekken, dan zijn eigen verachtelijkheid? Dit glas zal hun kleinste vlekken ontdekken; deze zon zal u stofjes laten zien; gij weet en ziet het, en dat is alles.

Ten derde: Omdat dit niet anders is dan het ontwaken van een slaperig geweten, dat de ergste mensch, en de meest verborgen geveinsde somtijds kan hebben; *Kains* geweten dacht, terwijl hij zorgeloos was, dat zijn offerande zoo goed als die van zijn broeder was; maar toen hij ontwaakte, riep hij uit: *Mijn misdaad is grooter, dan dat zij vergeven worde.* *Saul* ging voort met het vervolgen van *David*, en hij dacht dat God hem zou helpen, daarom, zie 2 Sam. 28:5, begaf hij zich tot de *Urim*, enz., maar God antwoordde hem niet; toen zag hij zijn toestand en slaakte een jammerlijke klacht, omdat God van hem geweken was en hem niet meer antwoordde. Gewoonlijk geschiedt dit, Ps. 9, *Jaag hun vreeze aan, O HEERE, laat hun weten dat zij menschen zijn*; zwakke, zondige, verachtelijke menschen. Als de Heere zijn gerichten oefent in eens menschen geweten, zoo worden niet alleen de grove misslagen, maar de geheimen van alle harten, de geveinsdheden van alle menschen, aan henzelfen ontdekt, gelijk ten laatsten dage aan de gansche wereld; daarom, gelijk de gewetens der geveinsden ten laatsten dage ontsloten zullen worden, zoo kunnen zij nu reeds in dit leven zien, dat hun belijdenis maar blanketsel is; zie Jez. 33:14. De geveinsden zijn bevreesd, als God in toorn verschijnt; *ach, wie zal bij den Heere wonen?* Zij zijn somtijds zoo verbijsterd door Gods heiligheid en getroffen door Gods verschrikkelijkheid tegen de zonde, dat ze uitroepen: wie zal bij den Heere wonen? Is er iemand die voor Hem kan bestaan? Zie, dan is alles blanketsel, en verachtelijk voor Hem.

Ten vierde: Omdat de geveinsden ondervinding kunnen hebben van een groote verandering, die in hen gewrocht wordt, welke hen, als die vermindert en bederft, gevoelig kan maken voor het gemis van dat wat zij eenmaal hadden;

en hoewel zij dachten dat het de zaligmakende genade was, of iets dat hen bij God zou aanprijzen, zien zij dan dat ze geen genade hebben; daarom worden zij verlaten, gelijk deze maagden. Als een man nooit rijk is geweest kan hij er ook niet gevoelig voor zijn, als hij een bankroetier of een bedelaar wordt. Zie hoe het met *Adam* was; hij was in een gelukkigen staat met het Beeld Gods; toen hij dit verloor, zag hij zichzelf naakt en was beschaamd; was dit een zaligmakende genade? Neen. Zoo ook, hoewel de geveinsden niet tot die gerechtigheid geraken, zoo kunnen zij echter tot vele geestelijke voortreffelijkheden geraken, die zij hoogelijk kunnen prijzen, als de zoodanigen welke hen bij God en de menschen zullen aanprijzen; maar als die verderven, zullen zij gemakkelijk hun naaktheid, verachtelijkheid en gemis van alles zien. *Saul* had, gelijk we weten, den Geest Gods, maar, 1 Sam. 16:14, *Een booze geest kwam, en de Geest des HEEREN week van hem.* Wist *Saul* dit niet? Het hebben van Gods Geest, maakte hem des te gevoeliger voor den boozen geest. Evenzoo is het met menig mensch; de Geest Gods wijkt, en hij kan niet bidden, noch profeteeren, noch spreken, noch denken, noch iets doen, wat hij gedaan heeft; ja, hij kan een booze geest in zich gevoelen; en is dit onbekend? Kunnen de dwaze maagden dit niet weten, gelijk *Simson* toen hij geschoren was?

Ten vijfde: Opdat zij dat wat somtijds een billijk oordeel Gods over een vleeschelijk hart is, zouden zien en gevoelen; veeltijds, ik zeg niet altijd; omdat de Heere dit als een voorbereiding voor de genade gebruikt, gevoelen zij dat zij de genade en Christus veracht hebben; zij, die zich een schijn voor God geven en hooge gedachten van zichzelf hebben, om hetgeen zij hadden; zij zullen zien dat hun gansche belijdenis maar blanketsel en al hun goud maar blik en koper is. Joh. 8:21, *Gij zult mij zoeken en gij zult mij niet vinden, maar in uwe zonden zult gij sterven.* Altijd te zoeken, onderstelt een gemis; zoodat gij een gemis van mij zult gevoelen; en indien van mij, dan van alle leven, van alle genade, van alle vertroosting en goed; en dit verlies maakt de Heere tot een straf, die zij op zichzelf zullen brengen door Hem te verachten.

§ 2. 1^e *Gebruik*. Hieruit kunnen wij den jammerlijken staat der zoodanigen zien, namelijk:

Eerstelijk: Overdenk hoever de zoodanigen van het eeuwige leven verwijderd zijn, die nooit hun val gekend hebben; de dwaze maagden kenden haar gebrek aan olie en schijnsel, en nochtans waren zij dwaas, en werden zij buitengesloten. Hoe groot is dan de val, en hoe groot de ellende van hen die brandende lampen hebben, maar het niet weten! Dit is de staat van menig belijder, van menig mensch, die van den Heere en de genegenheden die hij eenmaal had, afgevallen is. God verlichtte hem, maar nu verblindt Hij hem; Hij ontvonkte hem, maar nu verdooft Hij hem; Hij maakte hem teeder, maar nu maakt Hij zijn hart vet; Hij maakte hem laag in zijn eigen oogen, gelijk *Saul*, doch opgeblazen toen hij koning was, daarom doet God hem zwellen; maar dit is het droevigst, hij weet het niet, Jez. 6. Als een mensch wist dat zijn lamp uitging, zoo kon hij, gelijk deze maagden, daarnaar zoeken, en het mogelijk vinden; doch nu is er geen hoop, tenzij de Heere helpt; gelijk wij zien, dat het gaat met gekwetste en gevallen menschen; zij zijn over den slag zoo verbaasd dat zij het niet weten; zij kunnen er van sterven, tenzij die bij hen zijn hen verbinden, en hier of daar om hulp voor hen zenden; zoo is het met velen; de menschen zijn zóó verdoofd door eenige slagen van hun wel lusten, dat er, tenzij eenige christelijke vrienden hen vermanen, waarschuwen, en hun gebeden en tranen tot den Heere opzenden, geen hoop op herstelling is; en of de Heere gebeden wil zijn, is moeielijk te zeggen. Zekerlijk verhoort de Heere in dat geval zeer zeldzaam, hoewel Hij het echter somtijds doet, zoo de zonde niet doodelijk is; maar in een broeder zal de genade hulp zoeken. Als echter een mensch nooit genade had, en dan gevoelloos wordt, zoo is er weinig hoop; als een mensch niet kan gevoelen dat de zon over hem opgaat, en evenmin dat de dag verdwijnt, hetzij de zon ondergaat of niet, dan kenteekent dit een ellendige zorgeloze, of droevige blindheid, waardoor die mensch in de duisternis is; zoo ook is het hier.

Ten tweede: Wat zal van hen worden, die nooit zoo neer-

slachtig zijn als deze, die nooit zoo goed als de geveinsden worden? Want:

1. Gij waart geboren en hebt geleefd, niet alleen in een zondigen staat, maar in een onchristelijken staat; gij waart dood zonder eenig leven, in allen deele besmet.

2. Indien de Heere eenigen van u uit dezen staat trekt, zoo zal Hij u bekend maken welke arme schepsels gij zijt, zoodat gij zeggen zult: ik meende dat ik zoo en zoo was, doch ik zie dat ik rampzalig ben; ik dacht dat ik zalig zou worden, maar nu ben ik verdoemd, zoodat uw mond gestopt zal zijn, Rom. 3:21; anders zoudt gij nooit tot den Heere, tot uws Vaders huis komen, en de genade Gods prijzen, als *ik* nog eenigen draf hadt om van te leven.

3. Nooit wist gij dit; nooit hebt gij aan eenig christen geklaagd: Ach! mijn olie is verteerd; mijn lamp is uit; Christus en de Geest, en alle goed is weg; neen, gij meent van uzelf dat gij rijk zijt, en u niets ontbreekt; gij hebt eenige kennis, gij wordt misleid door uw goede genegenheid, en gij zijt daarvan vol, *maar de Heere zal u uit zijnen mond spuwen*, indien het zoo met u is. Ja, al hebt gij de middelen zoodat *ik* die hoort, zoo zal echter de gansche wereld niet kunnen maken, dat gij uw naaktheid, ellende, zonde en ledigheid ziet. Welnu, al richt de Heere nu geen rechterstoel op, zoo zult gij er echter op zekeren dag voor gedagvaard worden, en dan zullen uw geheimen voor de gansche wereld geopenbaard worden, en omdat gij zegt dat gij ziet, *daarom blijft uw zonde*. Zoo zeg ik dan tot u: gij hebt God nooit veracht, noch God gehaat, enz.; daarom blijft uw verachting; indien het zoo is, dan zal Christus die ontdekken, en die wegdoen; maar is het zoo niet, dan blijft uw zonde.

§ 3. 3^e *Gebruik*. Zie hierin het bedrog van dat verleidelijk gevoel, dat de ware heiligmaking bestaat in een erkentenis, dat men geen heiligmaking heeft; en dat de reinheid des herten niets anders is dan de onreinheid te zien; dat dit de armoede van geest is, geen genade in den mensch zelven, noch ook Christus in hem te zien; en dit gevoel was niet alleen in het verleden, maar het schijnt nog verspreid te zijn; welk gevoel, daar het aan menig genadeloos hart

behaagt, en met zijn begeerlijkheid overeenstemt, insgelijks een schoone dekmantel van ootmoed en zelfverloochening in, en den weg baant voor een bewijsvoering welke de Schriftuur nog nooit verklaard heeft.

De armoede van geest is een genade, die bijzonder eigen is aan hen, die het koninkrijk der hemelen zullen hebben; maar geen genade te zien, is aan hen eigen, die buiten het koninkrijk der hemelen gesloten zullen worden; niemand dan zij, die gerechtvaardigd zijn, kunnen op een zaligmakende wijze geheiligd worden; velen die veroordeeld zullen worden, kunnen zien, en zien dat zij geen heiligmaking hebben; derhalve is dit geen heiligmaking.

1. Indien dit armoede van geest is, geen genade te zien, dan verandert een algemeene genade in een bijzondere genade, in een zoodanige, die bijzonder eigen is aan de uitverkorenen, gelijk de ware armoede.

2. Dan is het een genade van den Geest Gods, een onwaarheid staande te houden, en den Heiligen Geest tot een leugenaar te maken; want waar armoede is, daar is genade en Christus.

3. Dan zou de genade van de armoede des geestes, ten eenemale strijdig zijn met den Geest der genade, die ons doet weten de dingen die ons van God geschonken zijn; maar deze armoede van geest doet ons niets daarvan weten.

Nochtans zullen velen deze ware armoede van geest belijden, en zeggen dat die inderdaad de ware heiligmaking is.

Eerstelijk: Het is waar, dat daar nooit iets van de genade van Christus was, waar de menschen zich tot het hervormen hebben begeben zonder Christus, tot genegenheid, enz. Daar worden de menschen genoodzaakt hun rampzalige voetstappen te zien, en gelukkig is het hart, hetwelk iedere pluim van zulk een kuif kan uittrekken; maar haar, daar die is, als de Heere daarvan bewijs gegeven heeft volgens zijn Woord, te verachten, is duivelsch; want hij was het, die zeide: *Job dient God niet om niet*; het was een leugen, waarvan hij de vader was; en het is een groote ondankbaarheid tegenover den Geest, voor hetgeen Hij gedaan heeft.

Ten tweede: Indien er geen genade noch Geest in een

christen, maar alles in Christus is, zeg het dan openlijk, en wilt daarover niet beschaamd; de menschen moeten niets velen, omdat zij niets hebben; laat anders dit bedrog varen, en laat het nooit eenige aanneming in heilige harten vinden. En ochter, hoevelen beschrijven de geveinsden nog met al de genade des Geestes, met geloof, met de aanneming van Christus als Koning, Priester, Profeet, enz., alsof ze reine schepsels en oprechte menschen zouden zijn, door niets in zichzelf te zien, hetwelk in strijd is met Christus, Joh. 13: 10, *Gijlieden zijt rein.*

Ten derde: Het is waar, een begenadigd hart is in staat alles te ontkennen, wat de Heere in hetzelfde gedaan heeft; doch dit behaagt den Heere niet, gelijk *Calvyn* meent dat *Petrus* deed, toen hij zeide: Heere! ook de handen en voeten, en alles. Neen, zeide de Heere, gij zijt rein van hoofd, en alles is rein, behalve uw voeten; daarom is er niets noodig dan die te wasschen. En wat is meer algemeen dan deze wonde? Hetgeen zondig is tot een plicht te maken, is de dag in den nacht, en de nacht in den dag, te veranderen; het kwaad goed, en het bittere zoet te noemen.

§ 4. 1^e Vraag. *Maar maakt de Heere niet, dat ieder mensch niets in zichzelf ziet?*

Antw. Ja, dit doet de Heere, als Hij hem voor Christus toebereidt, of hem tot Christus trekt; maar dit heeft plaats, waar niets is, noch armoede, noch eenige andere genade.

2. Vraag. *Maar is dit dan geen armoede van geest? Of is het niet zoo, dat zij die arm van geest zijn, niets zien?*

1. *Antw.* Ten opzichte van hun onherboren gedeelte, waarvan zij hoe langer zij leven, des te meer het kwaad gevoelen; en zoo worden zij armer; zij zien daarin geen goed, en in dien zin achten zij zichzelf de allerellendigste menschen, die hierover meer dan ooit treuren; nochtans als zij geen goed in zichzelf zien, moeten zij, als hunne oogen open zijn, dit zeggen: *Ik verkeug mij in de Wet naar den inwendigen mensch*; om deze reden is een herboren christen vorachtelijk in zijn eigen oogen na alle plichten en oefeningen; hij ziet hoe alles door een schandelijk hart bezoedeld wordt; volgens Spr. 30: 2, noemt hij zich *onvernuftiger dan*

iemand; doch hij spreekt alsdan van zijn natuurlijken staat, en alleen in dat opzicht; anders zou hij in strijd zijn met 1 Cor. 2:10.

2. Zij zien niets in zichzelf om hen bij God, in het stuk der rechtvaardigmaking aan te prijzen; in dit opzicht wordt *Paulus'* voorleden en tegenwoordige rechtvaardigheid als drek gerekend.

3. Vraag. *Als een geveinsde niets ziet of gevoelt, en evenmin die arm van geest zijn, wat is dan het onderscheid?*

Antw. Het onderscheid is velerlei. 1. Die waarlijk arm is, ziet zooveel verachtelijkheid in zich, dat hij een walging van zichzelf heeft, Ezech. 6:9. Maar als de geveinsde eenige uitnemendheid bezit, blijft hij er vol van en is er trotsch op; als deze verdwenen is, zoo zoekt hij wederom zichzelf, en walgt niet van zichzelf.

2. De ware armoede des geestes drijft een mensch uit zichzelf en uit alle vleeschelijke zelfvoldoening, brengt hem van de gaven tot de genade, om daarbij te blijven, en die aan te kleven; gelijk in de verloren zoon, die niet alleen zijn gebrek zag, maar de noodzakelijkheid van brood gevoelde; zonder brood, zeide hij, sterf ik, Ps. 40:10, 11. Maar een ander die geen goed ziet, wordt of, niet uit zijne voldoeningen gedreven, want als hij niets ziet, gelijk *Katn*, zoo bouwt hij steden; of zoo hij eenig goed in zichzelf ziet, wordt hij niet uit zichzelf gedreven.

§ 5. 3° *Gebruik*. Zie hieruit wat het zekerste en veiligste middel is, om onzen goeden staat te doen blijken; want als de menschen om deze zaak neerslachtig zijn, dan is het, omdat ze geen genade zien en dus het getuigenis des Geestes verwachten, of omdat ze eenig zaligmakend werk van genade en het getuigenis des Woords tegemoet zien en de bevestiging des Geestes verwachten; want de zegels dienen tot bevestiging der belofte en des verbonds. Indien het is door geen Genade te zien, dan is het één van beide, of door geen genade te zien, zonder het wezen daarvan te hebben, of anders op een openbaring te wachten, en dan is het bedrog; want die dit doet, ligt onder de veroordeeling des Woords, en is derhalve ver van de vertroosting des Geestes;

of door geen genade te zien, zonder het wezen daarvan te zien; in dit geval moet een mensch naar het getuigenis des Geestes zoeken; zonder de meening des Geestes of van zijn getuigenis te verstaan, zou een mensch zijn oogen moeten sluiten voor een gedeelte der waarheid, opdat hij een ander gedeelte zou kunnen zien; een mensch moet zien, zoo zegt men, dat hij bemind wordt, maar niet gij geloovige, of gij geroepene, wordt bemind of gerechtvaardigd. Ach, wacht u voor deze manier van bewijzen; of anders door nu genade te zien, en op een getuigenis te wachten; dit nu is het veiligst; want wanneer het getuigenis ook komt, zoo is het zekerlijk recht, en geen bedrog. Hierdoor zullen wij de volkomen meening van het getuigenis en de uitgestrektheid van des Heeren liefde zien. Zie derhalve toe, dat gij niet alle genade verwacht, door niets te zien en dan op een openbaring te wachten, en te denken dat als die komt, het dan recht is. Noon, geenszins, gij kunt niets zien en toch ter helle varen. Daar is geen vertroosting voor hen, die niets zien; denk niet dat dit armoede van geest is; het kan een zegel wezen onder op een wit papier, om er den naam boven te schrijven, voor een zoodanige wien de Heere nooit genade wilde bewijzen. Bid om dat wat God belooft; ja bid daarom, Zach. 13:9. Worst moet de Heere zeggen; Gij zijt mijn volk, en dan volgt er op van onzen kant: De Heere is mijn God. Ondervindt dat de Heere u tot zijn volk maakt, en zegt dan zoo. Laat een iegelijk weten dat hieraan nooit getwijfeld is, of de Geest de oorzaak van het getuigenis en van de geruststelling in onzen staat is; doch als er niets wordt gezien of getoond, zoo blijft de zaak verborgen. Ach! mocht het Gode behagen u dit te doen hooren, gij, die afgeweken zijt van de eenvoudigheid des evangeliés van Christus! Deze dwaze Maagden waren wijzer in deze bijzonderheid dan velen heden ten dage; zij riepen om olie in haar lampen, daar zij wisten dat zij zonder deze door den Bruidegom niet konden aangenomen worden.

4° *bruik*. Ach, onderzoek en beproef uzelf nauwgezet; want gij zult mogelijk met der tijd nog zien, dat al uw blanketsel verdwijnt en al uw schuld ontdekt wordt.

HOOFDSTUK XII.

Van de begeerte naar genade, die in de geveinsden kan zijn.

Geef ons van uw olie, enz.

§. 1. 3. Aanmerk. *Dat de dwaze maagden, niet alleen de zaligheid, maar de genade zelve ernstig kunnen begeeren; want deze maagden verzochten niet alleen den Heere om haar open te doen, maar ze zeiden: Geeft ons van uw olie; en dit verzochten zij niet in schijn, maar oprechtelijk, want zij werden haar gebrek gewaar: onze lampen zijn uit, onze olie is verterd, onze ellende is groot; ach, help ons dan nu met uw genade. Dit zal uit deze bijzonderheden kunnen blijken.*

Eerstelijk: Zij kunnen haar verlies en gemis daarvan gewaar worden, en omdat zij eenige hoop hebben om die in dit leven weder te herwinnen, kunnen zij die zoeken. Zoo was het niet alleen met de maagden, maar ook met Simon den Toovenaar, Hand. 8:23. 24, toen hij overtuigd was, dat hij een gansch bittere gal was. Hij vèrgenoegde zich niet met het zijne, maar hij beval zich in de gebeden der kerke en apostelen aan: Bidt gijlieden, zeide hij, voor mij, dat niets over mij kome van hetgene gij gezegd hebt, maar dat ik in een anderen staat gebracht worde, waardoor ik dit alles moge ontvlieden: Amos 8:11. 12. Ik zal eenen honger zenden, niet naar brood, maar om het Woord te hooren; dat is,, gij zult een jammerlijk gebrek daaraan en aan vertroosting, hot leven en den Geest des levens gevoelen; en gij zult van zee tot zee zwerven om het te zoeken en gij zult het niet vin-

den. Ach, had ik mijn tijd waargenomen! zal de zorgeloze zeggen.

Ten tweede: Zij kunnen een diepgaand gevoel daarvan hebben en een wonderbare voortreffelijkheid daarin zien, zoodat zij aangemoedigd worden om die te begeeren. Joh. 6: 32-34, Mijn vader geeft u het brood uit den hemel, hetwelk Mozes niet gegeven heeft; het brood dat aan de wereld het leven geeft. Toen zeiden zij, Heere! geef ons altijd dit brood; en echter waren zij vleeschelijk, en hunne begeerten, welke uit een gezicht van de voortreffelijkheid des broods ontstonden, waren vloeschelijk. De Schriftgeleerde, Mark. 12: 33, 34. Den Heere uwen God lief te hebben met geheel uw hart, is beter dan al de brandofferen en slachtofferen. Waarlijk dit is wonderlijk! De inzettingen zijn goed, de schepsels zijn goed, maar dit is beter. Als een mensch de wereld prijst, zoo begeert hij die altijd, hoewel hij die nooit had; zoo was het ook met Bileam. Niet alleen kan het Woord en de Geest dezelve aanprijzen, waardoor zij die begeeren, maar haar voortreffelijkheid in het loven der heiligen kan die aanprijzen, zoodat de vleeschelijke harten, het gezelschap en de liefde van zulke menschen boven alles zullen zoeken, Openb. 3: 8, Gen. 26: 28, Wij zagen dat de HEERE met u was, en dat gij van Hem gezegend werdt. Hierdoor zijn er eenige begeerten naar dezelve, 2 Petr. 2: 20. De menschen ontvlieden de besmettingen door Christus.

Ten derde: Zij hebben smaak in haar zoetheid, en begeeren haar hierom, Hebr. 6. Johannes was een helder schijnend licht, en zij verheugden zich in hem; gansch Judea en Jeruzalem, kwam in menigte tot zijn godsdienst; men volgde hem na in de woestijn. De smaak der genade van Christus, kan de begeerten naar dezelve wonderbaar opwekken, men kan er veel zoetheid in vinden, Luk. 12: 26. Velen zullen zeggen: Heere! hebben wij niet in uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken? Zij vonden daarin veel zoetheid; de Heere loorde onder hen; zij begeerden Hem en dachten dat Hij hun eigendom was; echter werden zij buitengesloten; zie vers 24. Velen zullen zoeken in te gaan en zullen niet kunnen.

Ten vierde: Zij bloeien, en kunnen opgroeien in een heerlijk belijdenis, in de wegen der genade, ja in zulk een be-

lijdenis, dat ze de vervolging kunnen doorstaan, gelijk de doornige grond en eenige toeneming daarin hebben, hetwelk zonder eenige begeerten en aandoeningen des harten niet kan geschieden.

§ 2. 1° *Gebruik*. Laat dit alzoo een waarschuwing aan al het volk Gods zijn, om den Geest der genade met alle zorgvuldigheid te bewaren en niet te verliezen, maar alles aan te wenden om die inwonende in hen te doen zijn. Want gelijk de Heere Jezus, toen Hij zijn discipelen over hun gelukzaligen staat in verwondering wilde brengen, opdat ze Hem en zijn liefde zouden beminnen, zeide: *Vele koningen en profeten hebben begeerd deze dagen te zien, en hebben dezelve niet gezien*, aldus zullen vele belijders van groote bekwaamheden en gaven, den Geest der genade en des vredes, dien gij hebt, begeeren, en zij zullen Dien nooit zien; nooit zullen zij Dien hebben. Toen *Azafs* hart afgetrokken werd door de euvelheden der wereld, en hij haar ijdelheid aanschouwde, werden zijn begeerten omgewend: *Ach, het is mij goed*, zeide hij, *nabij God te zijn*; alsof hij gezegd had: hoewel het goed is, de dingen zelf te hebben, echter is het niet goed voor mij, met mijn begeerten en waardeering van dezelve, al te sterk tot dezelve te naderen; maar het is goed voor mij, nabij Hem te zijn. Het kan somtijds geschieden, dat uw hart ontbloot is, om uw toestand, en gij wat de Heere voor u gedaan heeft, niet behoorlijk kunt waardeeren, zoodat gij hierdoor geen begeerte naar den Heere of zijn genade, maar naar de geoorloofde verkwikkingen der wereld, hoewel niet op een onwettige wijze hebt, zoodat gij zegt: had ik maar zoo veel, of had ik het zoo goed als anderen, dan ware het wel. In Ps. 141:4. bidt *David* den Heere, dat Hij zijn hart niet tot een kwade zaak neige, ja zelfs niet tot de goede dingen der goddeloozen: *Laat mij niet eten van hun lekkernijen*. Want aangenomen dat gij al deze dingen, die anderen hebben verliest, zoo zal toch de tijd komen, dat de grootste prins en zij, die hun begeerten hier voldaan hebben, zullen zeggen: Ach was ik in de plaats van dien man! Dehalve, al oefent de Heere u door vele behoeften, wees echter indachtig, dat uw einde vrede zal zijn,

waarvoor de anderen in dien dag wel een wereld zouden willen geven.

2° *Gebruik*. Wat zal dan van hen worden, die nooit eenige genade begeerden, omdat ze wèl genoeg zonder dezelve zijn! Een mensch kan niet leven, zeggen zij, van de gebeden en het aanhooren der predikatiën; zulke plichten zijn moeielijk; zo zijn veranderingen, geen gewenschte hulpmiddelen; en als eenige inzetten voorhanden is, dan heet het, wanneer zal de Sabbath geëindigd zijn? En wat Gods volk zelf aangaat, zij kunnen geen onderscheid tusschen hen en andere menschen zien; ja, zij meenen dat zij zelfs erger zijn; indien dit uw godsdienst is, zoo beware God mij voor uw godsdienst. Ja, zij kunnen geen schoonheid in Christus zien, om Hem te begeeren; zij kunnen begeeren dat zij op de Sabbathen niet zooveel beteugeld worden, dat er zooveel moeite niet aangewend worde om hen te onderwijzen; mogelijk zullen zij begeeren, dat hun handen weerhouden worden om te stelen, hun gedachten om te vervloeken, en hun voeten om te loopen om bloed te vergieten; maar het leven der genade en de kracht derzelve begeeren zij niet, en hebben zij nooit begeerd. Ik herinner mij dat *David* toen hij in groot gevaar was, zeide: *Heere, mijn zuchten is voor u niet verborgen*; dit was zijn vertroosting als hij niet kon bidden, Ps. 38:10. Maar hier is het anders. Kunt gij, als het uiterste gevaar u overkomt, zeggen: ik ben nu niet in staat om te spreken, maar ach! gedenk mijn tranen, in het verborgen voor U gestort, mijn zuchten te middernacht, mijn dagelijksche klachten, mijn dagelijksche verzuchtingen tot U, die uit dit bedroefde hart opgeklommen zijn! Heeft de Heere dit nooit in u gewrocht? Als het uiterste gevaar genaakt en gij niets dergelijks hebt, om voor u te getuigen, denkt gij dan, dat de Bruidegom u in vrede zal ontmoeten? Ach neen! begeef u naar huis en slaak jammerklachten over uw ziel; zeg: de Heere is verre van mij; *als velen zullen zoeken in te gaan, en niet kunnen*, wat zal dan van mij worden?

3° *Gebruik*. Zie hieruit hoeveel menschen zichzelf met de bewijzen van hun goeden staat bedriegen, die, hoewel zij geen olie in hun vat, noch schijnsel in hun leven zien, echter

omdat zij het begeeren, van gedachten zijn, dat de Heere hen en hun begeerten aanneemt, en Hij hen daarom zal vervullen. Die opvatting houdt zelfs duizenden in hun zonde en rampzaligheden, en ofschoon ze van dezelve overtuigd zijn, zeggen ze nochtans: ik wenschte dat het beter met mij ware, zij denken, dat de geveinsden vertooningen maken van dit en dat; echter hebben zij geen ongeveinsde begeerten; hierin rusten duizenden, en dit veroorzaakt hun den dood, Spr. 21:25, *De begeerte des luiaards zal hem dooden.*

§ 3. Vraag. *Maar waardeert de Heere de verzuchtingen zijns volks niet? Zegt Christus niet, Joh. 4:10, Zoo gij begeerd hadt, enz. Ziet de Heere niet op den inwendigen mensch, op de eigenlijke gesteldheid, ja begeerten die er voorheen geweest zijn.*

Antw. Ja, voorzeker; maar daar zijn eenige begeerten welke goede bewijzen opleveren, eenigen die geen bewijzen zijn; die, welke ongegrond zijn, zal ik aan u voorstellen in het bijzonder voorbeeld van deze dwaze maagden, enz.

Eerstelijk: Het zijn ongezonde begeerten, die in de ziel lichtelijk ontstaan, zonder het gevoel der noodzakelijkheid van des Heeren almachtige kracht en van den Geest des levens, om die in het eerst te werken. Wij zullen bevinden dat de begeerten van herboren Christenen niet lichtelijk ontstaan, voordat zij de noodzakelijkheid er van zien, dat de Heere hen trekke, Jer. 31:10. Klaagl. 5:21. Maar de begeerten van anderen ontstaan gemakkelijk en schielijk, gelijk van deze dwaze maagden; haar ontbrak olie; zij konden die schielijk begeeren, en zij gingen bij haar medgezellen om hulp: *Ach, geeft ons van uw olie.* Zie hoe het is met de wilde rogge en de erwten; zij zullen in hun jaargetijde van zelf overvloedig opkomen, zonder zaaien of ploegen; de grond brengt die van nature voort, maar ander koren en graan zal zoo gemakkelijk niet opkomen; uw grond zal die vrucht niet dragen, tenzij dezelve geploegd en gespit worde, en dan moet het door de hand eens menschen daarin gezaaid worden; het moet sterven, eer het kan herleven; zoo ook hier. Als de begeerten schielijk komen en ontstaan, zoo is dit een teeken dat ze wild zijn; de Heere moet het hart verbreken, en dan deze begeerten van den hemel zaaien en planten;

gij moet die uit den hemel halen, anders zijn ze onnut; want als de Heere de zaligmakende begeerten wezenlijk werkt, zoo zaait Hij die altijd in een verbroken hart, hetwelk inderdaad ten eenemale verbroken is; als God het rookonde vlas in brand steekt, namelijk de begeerten, zoo breekt Hij eerst zelf het riet.

Ten tweede: Het onderwerp in hetwelk deze begeerten zijn. Men man heeft een zoon en een dienstknecht; de zoon krijgt alles wat hij begeert, omdat hij den geest eens zoons heeft; alles wat de vader heeft is voor hem, hetwelk hem ten nutte zal verstrekken. De knecht begeert met veel aandrang, maar hij bidt door den geest eens dienstknechts, en alles wat zijn heer heeft is niet voor hem; als hij dus om de erfenis, of een gedeelte daarvan, en alzoo om het gedeelte des zoons bidt, zal hij dat dan verkrijgen? Neen, hij zal hebben wat voor een dienstknecht betamelijk is; zoo ook is het hier; de Heere heeft eenige zonen in zijn kerken deze bidden en begeeren uit den Geest des kindschaps; alles wat God heeft is het hunne; zij zullen het hebben; daarom zegt Ps. 145:19–21, *Hij zal het welbehagen doen dergenen, die Hem vrezen, die Hem liefhebben en zich in Hem verblijden;* want dat is de eigenschap des kindschaps; als een zoon alle vorkwikking op de wereld moet derven, ja als hij er zijn bekost van heeft, vermaakt hij zich in zijns vaders aangezicht, liefde, genade, gemeenschap en huis, Ps. 27:4, *Want zij zijn erfgenamen Gods en medeerfgenamen van Christus omdat ze zonen zijn.* Maar dezen, die maar dienaars zijn in het huis Gods; zullen zij hun begeerten en hun hartelust hebben? Neen. Zoo was het met deze dwaze maagden: zij waren altoos maar dienaressen in het huis, geen ware bruiden of dochters, op zijn best maar dwazen; zij hadden niet den Geest des kindschaps, maar ze hadden hun begeerten; nooit waren zij met den Heere Jezus zelf zaligmakend gehuwd, noch stelden zij haar hoop op Hem, maar zij waren dwaas, en dit is de oorzaak waarom de begeerten der anderen gehoord werden, en de hare niet.

Ten derde: Ongegronde begeerten worden alleen in een zekere mate gekoesterd, terwijl integendeel begeerten der heiligen

naar deze genade zonder mate uitgaan; alzoo schoten de dwaze maagden hierin bij de wijzen te kort; al wat zij konden verkrijgen, was weinig genoeg voor haarzelve, maar de dwazen hadden het oog op een deel van haar olie, gelijk menig mensch het oog heeft op de gaven en hoedanigheden van anderen; ach, zegt men, was ik een zoo eerlijk en een ootmoedig man, als deze is! Menig mensch stelt zich een zekere mate voor, en als hij die heeft, is het wel, terwijl hij die al te jammerlijk mist. Zie met aandacht op de dwaze maagden; zij vergenoegden zich met een zekere mate, en nu zij er gebrek aan hebben, zoeken zij daarnaar; in het eerst stelde een weinig haar te vreden, en nu dit weinige verteerd is, zoo zal een weinig haar wederom helpen. En wat is haar maat?

1. Zooveel, als haar voor de menschen kan versieren en opschikken: *onze lamp is uit.*

2. Zooveel, als haar tegen de komst van Christus kan vertroosten; want zij waren ongerust omdat haar olie verteerd was, waarmede zij den Bruidegom moesten ontmoeten. De begeerte van hem, die dezelve maar in een kleine mate begeert, is gewisselijk ongezond; hij is tevreden met zooveel als tot zijn oogmerk dienstig is; hij snijdt zijn rok, naar dat zijn laken groot is; maar hij die dezelve zonder mate begeert, is een ander mensch, gelijk *Paulus*, Fil. 3:12, *Opdat ik die door eenig middel mocht grijpen, waartoe ik ook gegrepen ben.* Om deze reden noemt *Chrysostomus*, *Paulus* dien *insatiabilis Dei cultor*; want hij stelde het tot zijn eigenlijk oogmerk, gelijk iemand die den rijkdom onmatig begeert; hoewel hij al de rijkdommen der wereld niet verkrijgt, zal hij echter hoe meer hij heeft des te meer er om bidden; deze maakt zijn vleeschelijke begeerlijkheid tot zijn laatste einde.

Tegenw. *Maar hij kan het zonder mate en tot zijn eigen oogmerk begeeren.*

Antw. Ik beken dat dit waar is; want de menschen begeeren eer, en geen eer dan door gaven, en geen gaven dan door genade; hierdoor kunnen zij oneindig begeeren, en toch is het maar een mate, namelijk om zijn eigen oogmerk,

maar niet om des Heeren einde te dienen; het is om zichzelf te verhoogen; de ware begeerte naar genade, heeft ten doel, alle zelfzucht te vernietigen, en God alles te doen zijn, Ps. 119:4, 5.

Ten vierde: Het is niet hun éénige begeerte, of de éénige zaak welke zij begeeren, namelijk, den goeden Geest des Heeren, en dat noch zij, noch eenige zaak in hen mogen loven, maar dat de Heere moge leven, en zijn genade en koninkrijk de overhand in hun harten mogen hebben, hiernaar gaan alleen de begeerten der heiligen uit; of indien hun begeerten naar andere dingen uitgaan, zoo zal de Geest tegen hen begeeren, 2 Sam. 23:5. Gelijk de vleeschelijke begeerten naar leven en de vertroosting van het leven uitgaan, zoo gaan ook de geestelijke begeerten naar het leven van Christus in hen, en naar de vertroosting des Heeren door dat leven uit, Ps. 27:4, *Eén ding heb ik begeerd, dat wil ik zoeken.* Wat was dat? Een kroon, een koninkrijk? Neen. *Maar dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de lieflijkheden des HEEREN, in zijn tempel te onderzoeken.* Merkwaardig is het voorbeeld van *Abraham*, Hebr. 11. Twee dingen ontmoette hij, opdat hij zijn begeerten zou laten varen.

1. Hij kwam in een land, dat God beloofd had hem te geven, waar hij onder vijanden en vrees leefde.

2. Hij kon weergekeerd zijn naar een ander land, en het aldaar beter gehad hebben.

3. *God zegende hem*, enz. Maar dat was het niet waarnaar hij begeerig was, het was naar iets anders alleen, hetwelk hlorboven is; daarom schaamde zich God niet, zijn God genaamd te worden, maar de dwaze maagden schoten hierin te kort, en daarom zochten zij dit alleen in tijden van het uiterste gevaar; en juist dit is de gesteldheid van vele gemiddelde harten, in een tijd van het uiterste gevaar. 1. Als alle genade verdwenen is. 2. Als de dood komt, zoeken zij ernstig naar den Heere en de genade; ach, dan drukt hun zonde zwaar! ach, dan is een ootmoedig hart zoet! Maar dit heeft niet eer plaats dan nadat hun harten door begeerlijkheden naar andere dingen overwonnen waren; zóó

dubbelhartig is ieder vleeschelijk mensch, Ef. 2 : 3, *Doende de begeerlijkheden der gedachten*; dat is, duivelsche begeerlijkheden, en de *begeerlijkheden des vleesches*, namelijk, wellustige en beestelijke begeerlijkheden; dit is de staat van alle menschen; daarom zijn de beloften niet enkel gedaan, opdat de menschen den Heere zouden zoeken, want zij kunnen in gebreke blijven, maar aan hen die dit van ganscher harte doen, Ps. 90 : 2, Jer. 29 : 13. Dit doen zij nooit; de menschen bidden dagelijks en leven dag aan dag in hun wellusten; de menschen verlangen in ellende, maar zijn koel in vrede.

§ 4. Vraag. *Maar aangezien er in de heiligen twee naturen zijn, zoodat het vleesch tegen den Geest begeert en de Geest tegen het vleesch, en er een dubbel hart in een verworpene is, waardoor hij te gelijk genade en andere dingen begeert; hoe zullen wij hen dan onderscheiden?*

Antw. 1. De begeerten naar genade en naar wereldsche dingen in een geveinsde, komen met elkander in hetzelfde hart overeen; maar die begeerlijkheden, welke naar het vleesch en den Geest in een herboren hart zijn, zijn met elkander strijdig en gelijk vuur en water; de eene tracht het gansche wezen van de ander te vernietigen. Bijvoorbeeld: Een mensch mist de dingen dezer wereld; hij zoekt, en is begeerig naar rijkdom, eer, rust en vrede; maar, denkt hij, als ik niets anders heb dan dit, dan zal ik, als ik geen genade heb, ter helle varen; daarom begeert hij die, en zoo heeft hij vrede; hij is in alle opzichten gerust; hij gaat aangenaam voort in den weg der belijdenis en des gebeds; het zondig hart is hiertoe genegen, opdat hij met zijn hoofd zachtelijk op twee kussens ruste, maar de Geest verheft zich hiertegen, zoo dat de ziel denkt, ik zal door deze dubbelhartigheid vallen. Heere! hoezeer is men genegen zich in dezen droezem te wentelen. De begeerlijkheden in de geveinsden, zijn gelijk zusters die elkander helpen om vrede te verkrijgen; doch hier zijn ze als vijanden, juist om dien vervloekten vrede te verdelen.

2. In een valsch hart zijn de begeerlijkheden en betrachtingen dezer dingen voor hen zoo dierbaar als hun beste beenderen en leden; zij kunnen niet zonder dezelve zijn, noch zonder dezelve iets doen; maar in de heiligen zijn ze

zweren en builen, en derhalve van hen gehaat; bijvoorbeeld: laat een mensch een overvloedige tafel, veel middelen en uitwendige zegeningen hebben; laat hem groote beloften doen, de inzettingen Gods en een hart hebben om God in dezelve te volgen; dan zal men hem wakker bezig zien in den godsdienst; maar wordt hij in den uitersten nood tot gomis van dit alles, en tot vrees voor armoede gebracht, zoodat zijn middelen verdwijnen, de armoede genaakt, vele oneenigheden ontstaan en de vrouw een groot getier maakt; dan valt hij mismoedig ter aarde, of gelijk bij een wereldling is zijn leven, zijn genegenheid voor de inzettingen of de dienstknechten Gods vervlogen; het gaat er mede gelijk met een vogel; als die twee vleugels heeft, kan hij vliegen, maar als hij er maar een heeft, valt hij en de vogelaar vangt hem, omdat die vleugel een onmisbaar lid voor hem was; zoo ook is het hier. Zoo was het ook met *David's* dienstknechten te *Ziklag*, 1 Sam. 30 : 4. *Zij weenden allen, totdat er geen kracht meer in hen was om te weenen*; maar gansch anders was het met *David*; hij kon zijn toevlucht tot God nemen zonder deze vleugelen. Wanneer alzoo God aan een mensch een staat verleent, die zoo groot niet is als hij wel wilde, en het hart begeerig is, naar hetgeen God tegenstaat; dan kan hij zich met weinig of met een geringen staat niet vergenoegen; wijl zijn been zijn begeerte is, kan hij niet toelaten dat het afgekapt of afgezet worde. Als een mensch een houten been heeft, zoo kan hij het snijden naar de maat van zijn schoen, maar als het zijn eigen been is, moet zijn schoen naar de maat van zijn been gesneden worden; omdat het zijn been is, moet het niet kleiner gesneden worden; och het is hem zoo dierbaar! Zoo is het met een mensch die een begeerte naar eenige dingen heeft; zij zijn dierbaar, daarom zegt men dat hij in dezelve leeft en in het vleesch is, maar de begeerten naar deze dingen in een gemoderijk hart, zijn buiten; zij kunnen zonder dezelve wezen. Ach, zegt de begenadigde, geen grooter gelukzaligheid zou er voor mij zijn, dan dat de Heere dezelve in mij wilde dooden! Gal. 5 : 23, *Die van Christus zijn, hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden.*

3. De begeerlijkheden en betrachtingen in een valsch hart, zijn heerschende begeerlijkheden en doen hun de begeerlijkheden naar de genade en de heiligheid dienen; doch in een heilig hart heeft het tegendeel plaats. Bijvoorbeeld: Een mensch bidt om de liefde Gods en den Geest der genade, en het geschied met toegenegenheid, doch het is altijd om eenige begeerlijkheid, Jak. 4:3. Een mensch begeert de genade om zijn gaven te voltooien, en gaven om hem te versieren en hem eer bij de menschen te doen hebben; een mensch begeert de genade, om zijn geweten in de verzekerdheid van Gods liefde en de vergiffenis der zonden gerust te stellen, om des te geruster in zijn zonden te leven, Jes. 58:3, 4. In een genaderijk hart nu, dienen de begeerten naar deze dingen de begeerten naar de genade; want hij begeert dat de dingen dezer wereld heiliger mogen zijn, Spr. 30:7, 8, *Voed mij met het brood mijns bescheiden deels, opdat ik U niet verloochene*; hij begeert dit om *Israëls* wil, 2 Sam. 5:12. Een winkelier koopt en verkoopt, doch het is om winst, Fil. 1:20. Ach, overweeg deze dingen; als uw harten alleen zulke valsche begeerten gehad hebben als deze, zoo weet, dat alzoo waarlijk als deze maagden buitengesloten werden, gij insgelijks ten laatsten dage buitengesloten zult worden.

HOOFDSTUK XIII.

De begeerten en pogingen der geveinsden naar de genade zijn niet duurzaam.

¶ 1. 4. Aanmerk. *Dat de dwaze maagden, in haar eerste pogingen om den Geest der genade, gewoonlijk ophouden met verder te zoeken, voordat zij die mate en volheid van dezelve verkregen hebben, die tot het einde toe voortduren zal. Of,*

Dat er altijd een ophouden in de eerste pogingen van vleeschelijke belijders is, om naar die mate van genade te zoeken, welke inderdaad tot hun ontmoeting van, en verschijning voor den Heere Jezus Christus, zal voortduren.

Want hier zochten deze maagden naar den Heere Jezus Christus en den Geest van Christus; om deze reden verkregen zij die mate, welke haar lampen voor een goeden tijd verlichtte; zij stelden zich hiermede tevreden, en begaven zich niet meer aan het zoeken, dan toen het te laat was; daarom zeiden zij toen: *Geeft ons van uwe olie; onze lampen gaan uit.* Deze dwaze maagden gedroegen zich, toen zij iets gekregen hadden, alsof ze een overvloed van genegenheid en belijdenis bezaten; zij dachten dat ze zoo goed als de besten waren, en toch, hoe noodzakelijk was het, dat ze naar meer zochten! Maar toen werden ze zorgeloos en vielen in slaap, totdat alles verteerd was. De Schriftuur is in deze zaak zeer krachtig. Maar laat ons de oorzaken hiervan eens inzien en beschouwen.

Eerstelijk: Somtijds is het omdat zij niet weten, hoe groot de mate is, welke de zaligheid vergezelt; maar zij hebben een inbeelding naar hun eigen begrip, hetwelk een valsch

denkbeeld van de zaligmakende genade is; als zij dit hebben, denken zij dat alles wel is, en zij gaan niet verder, Richt. 2:11, 12. Het geslacht, dat den Heere niet kent, *zal andere goden navolgen en die dienen*, en daarin rusten; totdat het met hen gaat, gelijk met degenen, die toen *de toorn des Heeren ontstak en de roovers kwamen*, tot Hem riepen. Wat is de reden, waarom menig mensch de gerechtigheid derft, die van God is, namelijk des geloofs? Omdat hij in zijn hoofd een gerechtigheid van zichzelf bedenkt; en als hij die heeft, dan heet het: ik hoop dat de Heere mij zal aannemen en mij zal vergeven; zie Rom. 9:31, 32. Waarom misten zij die? Omdat zij die door een gerechtigheid zochten, welke van henzelfen was. Waarom missen velen alzo het geloof? Omdat zij meenen dat het een verzekering is; of als een mensch op Christus rust, zoo overwegen zij de noodzakelijkheid niet van een almachtige kracht; daarom bidt de apostel hierom, Ef. 1:19, en wat de bekeering aangaat, hoe komt het dat de menschen daarin te kort schieten? Zij denken, als Gods toorn uitgegoten wordt, en de ziel alsdan den Heere zoekt en eenige vertroosting vindt, dat dit de bekeering is, Ps. 78. Matth. 3. Daarmede gaan ze dan heen. Aangaande de heiligheid denken ze, dat ze moeten wezen gelijk anderen, en het dan wel is; zij denken, dat zijn de menschen die leven en gelukkig zullen worden. Zie, hoe het te *Babel* was, toen de harten en de talen verward waren; de een riep om steen en de ander bracht hem een truffel of hamer, omdat hij zich maar verbeeldde wat hij sprak, en zijn taal niet verstond; zoo ook is het hier; de menschen lezen en hooren het Woord Gods en de predikanten noodigen tot het geloof en de kennis Gods; doch aardse gemoederen kunnen de hemelsche taal niet verstaan; hierdoor beelden zij zich in, dat het geloof en de bekeering dat is, wat het inderdaad niet is, en alzo missen zij, wat het anders inderdaad zou doen beklijven; dit is de ellendende van vele duizenden, die ziende niet zien. De bevinding van het werk der genade, doet de menschen op een zaligmakende wijze kennen wat genade is Joh. 5:37, 38. Menschen nu, die onbegnadigd zijn, hebben de genade nooit

in haar leven en kracht gekend; derhalve kunnen zij het niet zeggen.

Ten tweede: Uit de natuur der algemeene genade; welke natuur, gelijk de apostel spreekt, in de levenlooze kennis wortelt, 1 Cor. 8:1. *Welke opgeblazen maakt*, nooit maakt ze de ziel gevoelig over haar geringheid, zooals de zaligmakende genade doet, Ezech. 16:63; want die doet een mensch nooit rusten in het zoeken naar den Heere; maar deze maakt de ziel met haarzelve vol, en hierdoor verdwijnt de graagte om naar meer te zoeken, zie Openb. 3:17, *Zij dacht dat ze rijk was*, enz. De Geest der genade die maar algemeen is, genoot een verachtelijk, hoogmoedig hart; verligt het en stelt het gerust met het genezen van eenige zonden, die het geweten zeer drukken; Hij geneest en stelt den mensch gerust; derhalve bevindt hij zich wel, daar is geen bekeering noodig; maar de Geest des levens vernietigt den mensch inderdaad en doodt de verdorvenheid, en hierdoor wederstaat hij die, dan zegt de ziel: ik gevoelde nooit mijn hart zoo veruchtelijk als nu; daarom zeide *Paulus: De zonde herleeft en leidt mij gevangen; ik ellendig mensch!* Zoo gaat het met een prins, als eenige grooten komen om hem te dienen; ze zijn hem aangenaam; dit baart hem rust, en bevestigt hem op zijn troon, maar als er iemand komt om over hem te hoorschen, dan verzamelt hij al zijn macht om hem tegen te staan. Op deze wijze komt de algemeene genade altijd als een dienstknecht om te verderven; zelf een man van het beste verstand en de grootste bekwaamheid, keert die tegen den Heere, en wendt die ten dienste van zichzelf aan.

Ten derde: Is het een misverstand van deze moeielijkheid en een onwilligheid in het hart, om door de moeielijkheid van naar den Heere te zoeken heen te breken; menig mensch ziet, gelijk de rijke man in de hel, *Abraham van verre zag*, de genade, en God en Christus van verre; maar daar is een groote kloof tusschen hen en de genade. Te waken en te vasten, den Heere naarstig te zoeken den Heere onafscheldelijk te volgen, Ps. 63, het hart klagende te houden totdat de Heere komt, dit valt hard, gelijk in Hebr. 3, ge-

zegd wordt. *Zij konden niet ingaan om hun ongeloof.* 1. Zij dachten, dat zij nooit konden overwinnen, 2. Zij dachten, dat de Heere hen daarom haatte, Deut. 1:27. Zij sloegen geen acht op de kracht Gods; *zij zullen maar brood voor ons wezen.* Num. 14:9. Zij konden niet gelooven dat het brood was, hetwelk met zooveel hachelijkheid vergezeld ging. Zoo is het met menig mensch; hierdoor zit hij neer met begeerte en hoop, en zoo gaat hij verloren: *De begeerte des luiaards doodt hem.* Om deze reden klagen velen over moeielijkheid, maar zij redden zich nooit uit de moeielijkheden, en zoo gaan ze verloren. Ze zijn dus niet gelijk aan den koopman, die verre ging om den parel te halen: het was zijn levenszaak, en hij wordt door geen storm of kwaad weêr aangespoord om zijn rust te zoeken, voordat hij die gekregen heeft; hij heeft het besluit genomen om er alles aan te wagen, Spr. 2:4, 5, *Zoo gij ze zoekt als zilver,* enz. Velen waardeeren Christus en de genade; ze zeggen: och, dat ik ze had! maar ze zijn te lui om er naar te graven; zij hebben hun gemak te lief, en zij rusten in hun begeerten naar dezelve; maar zij missen die inderdaad; daarom kunnen er velen komen, en God in de uitwendige inzettingen navolgen, maar nooit vrucht en vertroosting in eenige derzelve vinden, uit oorzaak van de moeielijkheid; echter laten zij het daarbij, omdat zij naar de inzettingen zoeken, zie Spr. 12:27, *Een luiaard zal zijn jachtvang niet braden.* Daar is een zeer groot vermaak in het komen tot de inzettingen, gelijk de reizigers hebben in de schaduw, maar den boom te beklimmen valt hard, en hierdoor wordt de vrucht verloren. Daarom als God ziet, dat een mensch zijn luiheid liefheeft, en die minachting voor zijn genade heeft, dat hij die zoo vlijtig niet wil volgen als hij zijn begeerlijkheden gevolgd heeft, zoo laat Hij den Satan los; deze komt dan en geeft hem een diepen indruk, dat God alles moet doen; daarin rust hij dan, en zoo blijft hij daarvan ontbloot; gelijk iemand die bij de akkerlieden komt en hun zegt, dat zij veel moeiten en zorgen aangewend hebben om hun gronden vele vruchten te doen voortbrengen, maar dat in de toekomst hun landerijen vruchten zullen voortbrengen, zonder te plan-

ten of te zaaien, en ze alleen maar de vruchten hebben te maaien; het zou een goede tijding voor hen zijn, en zij gelooven die, maar als het jaar voorbij is, hebben zij het koren ver te zoeken. Alzoo beweegt dit het hart, hierin rusten zij en zoo hebben zij gebrek.

Ten vierde: Uit het gevoel van de nuttelosheid om den Heere door moeielijkheden te zoeken; hieraan willen zij zich maar weinig overgeven, eer zij zien dat dit zal voortduren.

1. Sommigen volgen den Heere om wereldsche inzichten, gelijk Judas deed; maar toen hij bevond dat de beurs schraal en de zak ledig was, verzaakte hij den Heere.

2. Sommigen om vertroosting, en hierom bidden en treuren zij, ze zeggen, gelijk in Mal. 3:14, wat nuttigheid is het dat wij zoo gewandeld hebben? Evenals het met *Naomi* was, toen zij weder naar huis keerde, en haar beide dochters haar een gedeelte van haar weg vergezelden; *keert weder,* zeide zij, *naar uwe vrienden, daar is geen man voor ulieden waar ik heenga.* De een wilde niet aflaten, en zeide, het is niet om een man dat ik u gevolgd ben, maar om God; *uw God zal mijn God zijn;* de ander, die haar hoorde spreken, en haars vaders huis en haar vaderland liefhad, ging terug, hoewel niet zonder eenige ontroering; zoo ook is het hier, aangezien het geloof des te meer zal roepen.

Ten vijfde: Uit de ergernissen die de satan gewoonlijk inboezemt, als zij in de hitte van hun eerste pogingen zijn; gelijk zij die op steenachtige plaatsen bezaaid en geërgerd zijnde, afvallen. Als door,

1. Vervolging, waardoor zij afvallen; een kind begint naar God te zien; maar de vader, de moeder en de vrienden spotten en schimpen.

2. Bedorven leeraars, Matth. 24, die gelijk valsche Christussen bedrogen, en den menschen een ongelooflijke menigte zwaarigheden in het hoofd brengen, en hen dan verleiden; gelijk de *Galatiers*, die hun oogen voor *Paulus* wilden uitgraven, en echter door de liefde en het zacht gedrag der valsche leeraren, die zoo schoonschijnend waren, des te meer afvielen.

3. Bedorven gezelschap, vrouwen of mannen; vele sterke mannen zijn hierdoor gevallen, en ook de mannen, hebbende

een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben, zijn met hun hart in deze strikken gevangen.

4. Eenig moeielijk leerstuk, Joh. 6: 60, 66; daar wordt iets gepredikt, hetwelk in strijd met onze bevattingswijze is; ik zal het nooit gelooven, zeggen zij; en dan vloeien zij door.

Ten zesde: Uit oorzaak van de valsche vertroosting, welke de menschen gewoonlijk ondervinden, voordat zij dat verkrijgen, wat in hen blijft; en deze stelt hen in alles gerust.

1. Uit hen zelve; een mensch ziet dat Christus hem alleen door een prijs kan verlossen, maar hij vindt niet de noodzakelijkheid van Christus, om hem door macht te verlossen; en als hij dan ziet welk een ellendig schepsel hij is, zoo steunt hij op den Heere, mogelijk door een woord hetwelk hij hoort, Joh. 8: 30, 31, *toen zij dat hoorden geloofden zij*; echter zeide de Heere tot hen, dat zij niet vrij waren, maar dat ze nog door hun zonden verleid werden, waartoe zij den Zoon zelf noodig hadden om er aan te sterven en om hen daarvan te behouden. Alzoo vertroost menigeen zichzelf, en hierbij laten zij het, hoewel zij geen andere verzekering hebben.

2. De goedkeuring en vertroosting van anderen, Ezech. 13: 3, 4.

3. Wonderbare verrukkingen van blijdschap, die menig mensch schielijk overkomen; zij hebben gegeten en gedronken in Christus' tegenwoordigheid, en zijn op dezen en dien tijd en op zoodanigen wijze vertroost geworden; dit, zal men bevinden, overtuigt de menschen, dat God de hunne is, zonder het onderwerp te openbaren, enz. Wij worden zijn volk door de verandering die God gemaakt heeft.

§ 2. Vraag. *Welke is dan die mate, welke voortduren zal, en gestadig zal bijblijven?*

Antw. Hiervan heb ik in het breede gesproken; maar die de waarheid liefheeft als zijn dagelijksch brood, zal er zich mede voeden, telkens als hem die voorgezet wordt. Nu is er één zaak en ik zal mij alleen in die ééne zaak verklaren, namelijk: *Zij geven het op, voordat zij de verzadigende zoetheid der genade van Christus en de tegenwoordigheid zijner*

genade in hun zielen gesmaakt en geproefd hebben. Dit laat zich aanzien gelijk de Israëlieten; zij kwamen uit Egypte en zagen de wonderen Gods in de woestijn; zij hadden zijn vurige wet en zijn heerlijken tabernakel bij hen; en toch kwamen zij nooit in het land der rust. Evenzoo is het met volen in deze dagen, zij hebben eenige schemeringen van de voortreffelijkheid van Christus en zijn genade; ze hebben eenige begeerten naar dezelve en eenigen smaak er van; zij zijn uit hunne jammerlijke slavernij uitgerukt, en de woorden Gods hoorende, worden zij dikwijls ontroerd; nochtans moeten hun doode lichamen in de woestijn blijven, omdat ze nooit tot de rust komen; zij vallen af van God, omdat zij nooit wisten, wat deze rust beduidde, Hebr. 4: 11.

De geveinsden hebben een wakker makende genade en zijn zeer ongerust; zij hebben verlichtende genade en weten meer dan menig christen; zij hebben een ontvonkende genade en zijn wonderbaar ingenomen met de blijde boodschap des Evangelies; maar de voldoende genade, of die genade die hen er toebrenkt om het overige en de voldoende zoetheid in God, niet alleen aan hun geweten maar aan hun hart, niet vleeschelijk maar geestelijk te vervullen, deze hebben zij nooit bereikt, Joh. 4: 14, *Wie gedronken zal hebben van het water dat ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten*; Joh. 6: 54, *Die mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die heeft het leven*; zoo niet, dan heeft hij geen leven; te eten en te drinken, is niet aan te roeren en te proeven. Volen kunnen in zijn tegenwoordigheid eten en drinken, zie Exod. 24: 11, doch worden geenszins door zijn persoon gevoed; dit maakt dat de ziel het uithoudt, Spr. 2: 10, 11, Ps. 10: 14; dit maakt de ziel in God al de dagen zijns levens verheugd. Waar eenig schepsel in rust is, daar is het op zijn ware plaats; het is een teeken dat de Heere de eigenlijke plaats der ziel is, (niet de zonde, niet de hel, welke Judas' oigen plaats was,) als zij daar rust; en dit is het laatste einde en de vrucht der verlossing van Christus, Jer. 31: 11, 14. Dat is, niet zóó veel van God te hebben, dat men een van God walgend christen is, zooals hij zegt, maar zóó verzadigd, dat men geen andere dingen begeert, en daarbij te

blijven, hoewel het hart niet altijd dezelfde zoetheid gevoelt.

§ 3. Nu zijn er vier dingen, die met deze volheid van verzadigende zoetheid samenwerken.

Eerstelijk: De openbaring van den Heere Jezus in zijn volkomen gelijkmatigheid, en in al de afmetingen van zijn goedheid aan de ziel des menschen, welke geschapen is voor en mitsdien begeerig is naar een oneindig en eeuwig goed. Zoolang dit goed niet bekend is als zoodanig, verzadigt het nooit; als derhalve een mensch op een schepsel ziet, is er in hetzelfde wel veel zoetheid, maar niet alle zoetheid, hierdoor voldoet het niet. Daar is zoetheid in eer en rijkdom, maar ziek zijnde, is men daarmee een ellendig mensch; daar is zoetheid in gezondheid, maar arm en naakt zijnde, is men een verlaten mensch; en als een schepsel alles in zich had, zoo zou hij nochtans als hij denkt, dat alles hem ontnomen zal worden, gelijk zijn aan *Jona's* wonderboom; het zal hem noot vergenoegen.

De genade nu welke voldoet, moet in de eerste plaats de volheid van oneindige goedheid openbaar maken, overeenkomende met mijn wenschen in den Heere; dit zoo zijnde al ontbreken mij dan eenige uitwendige zegeningen, zoo begeer ik dezelve in Christus, want Hij is erfgenaam, niet alleen van den hemel, maar ook van de gansche wereld.

2. Ontbreken mij geestelijke zegeningen? Ef. 3. Daar is alles in Hem; leven en vrede en heerlijkheid.

3. Heb ik niets om den Heere te bewegen om eenige van deze dingen aan mij te geven, zoo is er echter overvloed van ontferming en deernis in Hem, Ef. 1:17 en 3:18.

Ten tweede: Het bezit van dit goed als het mijne; al ziet een arm mensch hoopen goud voor zich liggen, zoo voldoet hem dit niet, als niets daarvan het zijne is; al hoort een christen van koninkrijken, vrede en heerlijkheid in en met Christus, zoo voldoet het hem niet; het ontroert hem des te meer, als Christus hem verzaakt, en zich van hem vervreemdt; maar verzekerd te zijn dat Christus de zijne is, dit maakt dat zijn ziel het uiterste voor Christus doet, ja voor Hem lijdt, want hij weet, dat niets hem kan scheiden, enz.; gelijk een man, die weet dat hij zal doodslaan en zijn

leven niet zal verliezen, evenals *Simson* het tegen een heirloger menschen waagde; zij kunnen wel kwetsen, maar niet blinden of dooden, Rom. 8:39. Daar is blijdschap en eenige vergenoeging in het vinden van de kostelijke parel; welke blijdschap is het dan als men die bezit!

Ten derde: De mededeeling van dit goed aan de ziel; al heeft een mensch spijs en drank, maar zóó dat hij er niet bij kan komen als hij die van noode heeft, zal hem dit vergenoegen als het weggelaten is? Al heeft een mensch de wozenlijke bezitting van nog zooveel landerijen, nochtans als hij van de inkomsten zoowel als van het land zelf niet verzekerd is, zoo zal hij het niet lang houden; is hij er des te beter door? Zoo voldoet die genade, welke de ziel tot de bereukeling van het goede brengt, ten aanzien der weldaad van hetgeen zij aan de ziel toebrengt, Ps. 16:5, 6, *De HEERE is het deel mijner erve en mijns bekers*, en Hij waarborgt die beide; derhalve, Jer. 14:9, *Waarom zijt gij gelijk een versaagd man? Gij zijt toch in het midden van ons!* Als een mensch spijs en kleeding heeft, maar zoo dat de een nooit voedt en de ander nooit verwarmt, zou hem dit vergenoegen? Neen, tenzij hij het gevoelt; ja, hij zou denken dat dit een vloek was. Alzoo, al hebben de heiligen God in zijn inzettingen, als het beste dat in de wereld is, maar als ze daardoor niet gevoed worden, Heere! welk eene ellende is dit, inzonderheid als de Heere in tijd van nood niet helpt.

Ten vierde: De beantwoording van het goede aan het goede, hetwelk ons verkwikt, anders voldoet het nooit; als iemand spijs uitgedeeld heeft, die zeer lieflijk is; wat baat het, zoo ze hem, die ze nuttigt, niet versterkt om de werken des levens te volbrengen? Als iemand een vriend heeft, en deze hem geen wederliefde kan toonen, noch bewijzen van zijn liefde kan geven, zoo zal het hem niet voldoen. Hieruit volgt, dat de genade vergenoegt, die de ziel de liefde Gods weder aan God doet beantwoorden. *Zal ik den HEERE vlienen*, zeide *David*, *met offeranden die mij niets kosten?* 2 Sam. 24:24. Gij weet dat de wijnstok en de olijfboom, zie Mt. 9. hierdoor bevredigd werden, *dat zij de harten van*

God en de menschen vroolijk maakten. Wat spreekt gij mij van banden, zegt *Paulus*, *ik houd mijn leven niet dierbaar om mijn loop te volbrengen*, Hand. 20:24.

Een vleeschelijk hart nu geeft zich over voordat hij den Heere ziet of geniet, of de zoetheid van een heilig leven in het wandelen met God bevindt. Daarom,

1. Walgt hij en is vermoeid van al zijn belijdenis en van de waarheid die hij kent, en van God over wien hij spreekt.

2. Daarom spatten zij uit in deze of gene begeerlijkheden; zoo deze niet voldaan worden, moeten zij zich op eenige andere wijze vergenoegen; hetzij in ijdele opvattingen of gevoelens, of in wereldsche begeerlijkheden.

3. Hieruit ontstaan wanhopige twijfelingen: Is de Heere wel de mijne? Indien het nochtans anders ware, zou hij gelijk zijn aan een mensch, dien men vraagt: hoe weet gij dat gij eet en drinkt? Het verzadigt mij, zegt hij, het geeft mij kracht, anders zou ik sterven.

§ 4. 1^e *Gebruik*. Tot onderzoek, onderwijs en vermaning aan allen die zich gerust gesteld hebben met die mate van den Geest, welke niet zal voortduren; om van voren af aan te beginnen en een beter fundament te leggen, opdat het u niet ga, als met deze maagden, of gelijk den zondaar, Spr. 5:11-13, *Gij treurt, als niet uw vleesch, maar uw ziel verteerd is; ach, hoe heb ik de tucht gehaat!* Opdat de toorn niet uitbreke, die niet gebluscht kan worden, om de verachtelijke handeling met God en met uwe eigen zielen. Hoevele christenen houden voor genade, wat als het beproefd wordt, al te licht bevonden zal worden; ze weten het niet en ze achten het niet, *totdat het handschrift van God aan hun geweten beekend wordt.*

Indien gij derhalve de voldoende zoetheid van den Geest van Gods genade, van dat water hetwelk al uw onmatigen dorst lescht, van dat brood hetwelk u ten leven voedt, niet ondervonden hebt, zoo zijt verzekerd, dat uw olie verteerd en uw licht uitgebluscht zal zijn eer gij sterft.

§ 5. *Hoe zou ik deze voldoende zoetheid kennen?*

Antw. Ik had verwacht dat gij zoudt gezegd hebben: Ach, dat ik die kende! Echter, om met omzichtigheid te werk te

gaan, opdat ik niet zou schijnen billijke reden te geven, om af te breken, wat de Heere in zijn genade gewrocht heeft, zoo kunt gij nochtans hieruit van dezelve iets kennen.

1. Wanneer de Geest van Gods genade, in zijn inzettingen bodeeld, u bezwaart en treft, en u erger maakt, daar is de genade van Christus niet, die u vergenoegt; hoe meer kennis gij van de waarheid hebt, hoe minder heerlijkheid gij in de waarheid ziet, hoe minder gij de waarheid liefhebt; hoe meer vertroosting gij door dezelve gevonden hebt, des te minder zijt gij begeerig naar dezelve; hoe meer bekwaamheden gij door dezelve verkregen hebt, des te verwaander en hoogmoediger zijt gij geworden; als gij gekomen zijt om de inzettingen Gods te zoeken, des te minder goed vindt gij door dezelve, des te meer vervelen zij u, ja worden zij door u veracht. Het is gewis, dat de voldoende genade van Christus niet daar is, waar het brood om te voeden, vergif is om te dooden. Is dit de toestand niet van velen? Wat is de oorzaak dat ze erger worden, dat ze in hun laatste einde en in het midden van hun christelijke belijdenis, erger dan in den beginne worden, aangezien ze opgevuld worden met Gods inzettingen, en toch erger worden? Wat is de oorzaak dat in plaatsen van vervolging de inzettingen des Heeren dierbaar worden? Is het niet dat ze tot dezelve komen? Dat de overvloed van Gods inzettingen hen die doet gering achten door hun zonde, gelijkt wel naar de menschen die de loring hebben, welker leven slijt; zij meenen wel dat ze kunnen eten, doch als het voor hen staat, verveelt hun de rouk, en ze hebben er weinig genot van, terwijl een gezonde het nochtans anders bevindt. Niet dat de heiligen aldus zouden denken, daar ze gelijk *Hiskia* daaronder treuren, 2 Chron. 32, Hos. 6:4, *Ik heb verscheurd en gedood*, wat is de oorzaak? *Omdat uw weldadigheid is als een morgendauw, die schielijk voorbijgaat; daarom heb Ik hen gedood.* Ach, zegt gij, God heeft ons lief, en wij zijn het beste volk van de wereld, omdat wij inzettingen hebben. Neen, maar omdat gij onverstandig zijt, daarom zult gij profeten hebben, die u zullen dooden.

Ten Tweede: Als eenig mensch een levende begeerlijkheid in zichzelf in het midden van zijne belijdenis huisvest, en naar haar en haar leven hongert; want als een mensch beter voedsel heeft om te genieten, zoo zal hij zijn eigen voedsel tehuis vergeten; gelijk Christus zeide, toen ze Hem vroegen, waarom Hij niet at. Hoevelen zijn er, die buitengewone gaven hebben en een wonderbare eb en vloed van den Geest des levens en des vredes gehad hebben, die echter een zonde hebben waarin zij leven, en zonder dezelve niet willen en niet kunnen leven. Zie, hoe het in de woestijn was; zij waren voor een tijd tamelijk wel vergenoegd met hun verlossing en wandelingen in de woestijn en met hun voorraad, maar zij konden het niet lang uithouden; *Zij begerden spijs naar hunnen lust, maar Hij zond hunne zielen eene magerheid*, Ps. 78:18, 104:14, 15. Waar deze is en de lust gaande wordt, daar weigert de Heere die aan zijn eigen volk, omdat Hij den lust wil uithongeren, opdat de ziel zou groeien; of anders, als hij die geeft, zoo dood en verstikt hij den lust door haarzelve, en Hij maakt dat die de ziel verveelt, en zij haar eersten man meer waardeert, gelijk *Salomo* door zijn bevindelijke ontdekking van het schepsel. Vele menschen belijden hun zonden en bidden om daarvan verlost te worden, maar door hun droefheden en betrachtingen, staan zij het leven in hun zonden voor, en vervallen in hetzelfde, gelijk de hond tot zijn uitbraaksel wederkeert; gij zult ten laatste verworpen worden, 1 Cor. 9:26, 27, *Ik sla niet in de lucht, opdat ik niet verworpenlijk worde*; nademaal een begenadigd hart zijn lust niet voorstaat, maar dempt en verteert. Zijn leven is Gode te leven.

Ten derde: Als een mensch met zijn hart en genegenheden, het volk Gods met de dierbaarste omhelzingen niet bereikt, noch ook treurt om het gemis van een zoodanig hart; want somtijds zijn er eenige druppelen van des Heeren goedheid die in het hart vallen, waardoor de ziel den Heere aanleeft en ontroerd en verrukt wordt, en Hem, gelijk ze meent, veel liefde toedraagt; maar zie op hun liefde voor Gods volk; daarin schieten zij te kort, omdat *de liefde van Christus niet overvloedig in hunne harten is uitgestort, om hen*

te vervullen en te vergenoegen; en hierdoor niets hebben, om in de zielen hunner naasten uit te storten, 1 Joh. 4:20, 21. Wat was in ons eigen vaderland de beschuldiging tegen de heiligen? Dit, zij zijn geveinsden voor God. Wat dunkt u van deze menschen, die zoo spraken? *Antw.* Gewisselijk waren ze vijanden des Heeren, die Hem nooit bemind hadden; want dan zouden zij zijn volk liefhebben. Maar wat is de oorzaak van de beschuldiging ¹⁾ hier? Hier zeggen zij: Ze komen van verre om de inzettingen; maar zij zijn onrechtvaardige onderdrukkers, ze zijn wreed; de arme menschen vergaan van honger, eer ze door hen gadeslagen worden; en dus werpen zij niet alleen eene beschuldiging op eenige weinigen, maar op al het volk Gods en op de kerk Gods. Indien het zoo is, dan is hun beschuldiging Gods beschuldiging; indien niet, gelijk het gewoonlijk is, dan is ze valsch. Sommigen, hoewel ze niet in staat zijn veel te doen, zouden echter, als het van hen gevergd werd hun goederen en leven voor anderen willen geven; en zoo het met u anders is, dan moet gij weten dat Christus' liefde, die van duur is, nooit anders dan maar bij druppelen in uw hart uitgestort is, omdat uw liefde tot Hem zich zoo ver niet kan uitstrekken. (Liefde, wat is het doel van uwe overkomst herwaarts? Is het niet om eerst Christus, en daarna zijn volk, en alzoo zijn inzettingen te genieten, omdat naast de gemeenschap van Christus, het gezelschap der heiligen het allerdierbaarst is; doch hier bijt en veroordeelt, en verslindt, en verwaarloost, en verwijt gij elkander, en gij zijt geërgerd over iedere ingebeelde verongelijking. Worden de arme menschen niet verwaarloosd? Het is een droevig teeken dat de liefde van Christus niet krachtig is, Hebr. 6:9, 10.

Ten vierde: Als er een overvloed van liefelijke aandoeningen en zoete verkwikkingen geweest is, waardoor de ziel inwendig opgewekt werd, zonder het dooden en verdrijven der tegenstrijdige begeerlijkheden en zonden, dan is het zeker dat deze ziel nooit waarlijk vervuld noch verzadigd was, met

¹⁾ In Nieuw-Engeland.

den Geest van Gods genade. Want gelijk de vaten, terwijl zij met kalk of kaf gevuld zijn, niet met tarwe of water gevuld kunnen worden; evenmin kan het hart terwijl het met eenige besmettelijke kwalen gevuld is, door den Heere vervuld of vergenoegd worden. Zie maar alom in de kerken; hoevelen zijn er die zeggen en denken, dat zij hun zonden als het grootste kwaad haten; zij vereenigen zich met den Heere Jezus; zij hebben al Gods volk lief, zij zoeken de eere Gods, en ondertusschen zijn dat maar hun gedachten! Want hoewel zij de zonde haten, zoo is het echter onoprecht, omdat zij niet zien hoe vast hun handen aan hun zonden gebonden zijn; zij hebben nooit geloofd, omdat ze nooit gevoeld hebben dat hun onwillig hart zich met Christus vereenigde; zij hebben nooit de heiligen liefgehad, omdat ze nooit hun verachting der heiligen gevoelden; nooit hebben ze Gods eer betracht, omdat ze nooit getreurd hebben om dat wat die eer bezoedelde; zij hebben nooit hun eigen harten onderzocht; de steenachtige en doornachtige grond verstikte het zaad, omdat hun aarde slecht was. Een hart met lieflijke genegenheden vervuld, dat nooit de sterkte van zijn strijdige verdorvenheden gevoelde, die omlaag liggen, is een kwade grond; daarin zullen die genegenheden nooit tieren, noch behoorlijk blijken, zie 2 Tim. 2: 20, 21. Hij, die zichzelf van deze dingen reinigt, zal een vat ter eere zijn, altijd bewaard en nooit verbroken worden. Stel het niet in de waagschaal, dat het mogelijk is dat gij genade hebt, zoodat ge dus uw zaligheid waagt op zulk een hoop; maar open den Heere, die bij u heeft aangeklopt, de deur, opdat Hij bij u inkome en avondmaal met u houde; roep om oneindige, scheppende kracht en genade, om haast te maken en te komen, om u te helpen. Wat hebt gij anders te doen, dan u van uw oude begeerlijkheden te ontdoen? Waartoe werkt gij anders? Als gij kinderen hebt op te voeden, als gij eenige liefde voor hen hebt, ja al zijn het zwijnen, of al is het vee, zoo zult gij maken dat gij spijs hebt om hen te voeden, en hen zooveel mogelijk te verzadigen; en evenwel laat gij uw ziel door gebrek aan ware geestelijke verkwikkingen verloren gaan!

§ 6. 2° *Gebruik*. Tot vermaning aan alle jonge eerstbeginners, alsmede aan alle anderen. Draag zorg dat gij uw vertroosting niet al te vroeg verruult; draag zorg dat gij op den weg niet verloren gaat, draag zorg terwijl gij naar den Heere en naar rust zoekt, dat gij niet van Hem afvalt door zorgeloosheid en ergenis, en ge alzoo verloren gaat; maar arbeid om hetgeen zal blijven en eeuwig zal duren.

1. Als de zeelieden een reis willen doen, zullen ze hun vaartuig toetakelen en onderzoeken of er iets niet in den haak is, waardoor het schip ten laatste zou kunnen zinken; als ze eenmaal in zee geloopt waren, zouden ze kunnen sterven eer ze te huis kwamen; en hierom zijn ze zorgvuldig bij hun eerste vertrek; doe gij ook alzoo.

2. Gij zult beproevingen genoeg ontmoeten om al uw bekwaaamheden te oefenen, zoodat gij bij de uitkomst zult zien, dat ze gering genoeg zijn.

3. Dit zal in de ure des doods uw vertroosting zijn, dat hoewel het moeilijk is, er nochtans, als gij den goeden strijd gestreden en een goede loopbaan geloopt hebt, een kroon voor u zal weggelegd zijn; dit zal u met verwondering de wereld doen verlaten en u naar de eeuwigheid doen opstijgen in uw zegepralende koets van eer, wanneer gij aan de eene zijde een verzakenden *Demas* zult zien, aan de andere zijde een verradenden *Judas*; hier een afvallig christen, daar een belijder in schande en ergernis verzonken. Maar de Heere heeft u, een arm schepsel, in uw oprechtheid ondersteund, u die dacht dat gij het noot zoudt hebben kunnen uithouden.

Opdat gij dit doel zoudt kunnen bereiken, zoo zijn er twee dingen te doen:

Herstelijk: Zie wel toe dat uwe verwonding door de zonde in het eerst diep genoeg zij, want al de dwaling in eens menschen geloof en heiligmaking, ontstaat uit die eerste dwaling omtrent zijn verootmoediging. Indien iemands verootmoediging valsch, zwak en gering is, zoo is zijn geloof licht en zijn heiligmaking nagebootst, gelijk te zien is in den steenachtigen en doornigen grond. Als iemands wond behoor-

lijk en de verootmoediging diep genoeg is, zoo is zijn geloof goed en zijn heiligmaking heerlijk; want Christus kan niet uitnemend zoet en voelende voor de ziel zijn, tenzij de zonde eerst uitnemend bitter zij. Dit is de reden, waarom Christus in het eerst en in het vervolg niet zoet en dierbaar is, omdat de zonde, inzonderheid de zonde des harten, voor hen zoo bitter niet is. De christenen zullen bevinden dat de achting en waardeering van Christus daalt, als de zonde licht en niet bitter is.

§ 7. Vraag. *Hoe bitter moet die zijn?* Joh. 16:22.

Antw. Zoo bitter, dat niets uw hart gerust stelt, als de zonde bij u is, en de Heere van u afgeweken is, Klaagl. 3:49, 50, *Mijn oog vliet, en kan niet ophouden, totdat de HEERE van den hemel het aanschouwe.* Als iemand een prins verwacht, die bij hem zal komen wonen, zoo maakt hij de vertrekken voor al zijn bedienden gereed, maar hij bewaart de beste vertrekken voor den prins zelf; zij worden ledig gehouden totdat hij komt; evenzoo handelt de ziel met de schepsels, de inzettingen en de heiligen Gods, doch het hart is hiermede niet vergenoegd, maar het bevindt zich ledig en mistroostig, zoolang de Heere geweken is; want, als het hart zich met iets anders dan met den Heere vermaakt, als de Heere komt, zoo is het wel en zoo niet, dan is het ook wel, zoo hoor, wat de Heere zegt, Jak. 4:8-10, *Zuivert uwe harten, en Hij zal tot u genaken;* verkeer het lachen in treuren, anders zijt gij niet verootmoedigd. Al doet dit Gods eigen volk, zoo verstopt het de fontein van Gods liefde en de lieflijkheid der genade, Ps. 30:7, 8, *Toen ik in mijn voorspoed was, werd ik verschríkt.* Als in een huwelijk de man weet, dat er gemeenzaamheid is tusschen de vrouw en een ander minnaar, zoo begeert hij de hare niet, maar als de zonde recht bitter is, zoo heeft de Heere het gewaad des lofs, om het te geven voor den geest der benauwdheid, Jes. 61:1, 3. Ach, hoewel het smartelijk is dat de leden worden afgesneden, de borsten geschroeid, de beenen gebroken, enz., zoo neem toch afscheid van dit alles, om het leven, namelijk dit leven van Christus in u, hetwelk u volkomen vergenoeging zal geven.

§ 8. Vraag. *Hoe zal ik dit doen? Mijn hart zal weelderig en vleeschelijk worden.*

Antw. 1. Stel dit vast als een besluit: ik zal nooit door den Heere vertroost worden, terwijl iets anders mijn hart vertroost, dat is, voor zichzelf, gelijk reeds bewezen is; als dit wel begrepen werd, zoo zou dit boven alles den mensch zijn vleeschelijke vergenoeging doen verfoeien, omdat die indaard den Heere van hem weert.

2. Bewaar in hetzelfde de gedachtenis der bitterheid uwer zonden en euvel daden; gelijk *David*, zich die in Ps. 51 heeft voorgesteld. Want al het zoet der zonde, in het hart komt door bedrog, dat eerst in het verstand is geteeld door eenig tegenwoordig goed dat in dezelve wortel schiet, waardoor de ziel geen acht gevende, volgens Jak. 1:14, *afgetrokken en verlost wordt;* hiertegen moet gij het hart versterken. Drie dingen zijn er in de zonde, die, als ze bedacht werden, dezelve bitter zouden maken.

1. Het vonnis der verdoemenis, door Gods Wet om de zonde over u gevelde, hetwelk een ziel zal doen treuren. Weinig genoegen scheppen de menschen in de grendels van hun gevangenis.

2. De dood, de angst en de droefheid van den Heere Jezus, om de ziel van deze verdoemenis te ontheffen; dit moet haar doen *rouwklagen als over een éenigen zoon*, Zach. 12:10, 11.

3. Den wil Gods te wederstreven en alzo het hart van Christus, die nu in de heerlijkheid is, te bedroeven; want toen de oude wereld vleeschelijk werd, smartte het God aan zijn hart. Houd dit in gedachte: welk vermaak kunt gij nemen in dat, wat den Heere doet zuchten?

3. *Het einde zal bitter zijn*, Spr. 5:4.

Ten tweede: Draag zorg dat gij dat geloof niet derft, hetwelk alleen vervulling zal toebrengen. Hebr. 4:1, 2. Zie toe dat de belofte van in zijn rust in te gaan, nagelaten zijnde, gij niet schijnt achtergebleven te zijn door een ongeloovig hart; want menigeen verzoekt den Heere, rust op den Heere, in vergenoegd met zijn honger, en met in Hem te rusten zonder leven van Hem te ontvangen. Waarlijk, indien het

zoo met u is, dan zult gij van den Heere afvallen; want als de Heere dagelijks geen leven in uw harten uitstort, zoo zult gij Hem moede worden; de inzettingen worden waterlooze fonteynen, en de beloften worden drooge borsten. Als gij brood hebt, en het voedt u niet, zoo zult gij er niet naar omzien.

§ 9. Vraag. *Hoe zal ik dit geloof verkrijgen.*

Antw. 1. Eer en verhoog des Heeren rijke genade in uw hart, voordat gij om den Geest des levens tot Hem gaat. Zoo sprak die arme vrouw: *Indien ik alleenlijk zijn kleed aanraak, zoo zal ik gezond worden;* als ik nabij Hem kan komen, zal ik hulp verkrijgen. Velen zijn van deze gedachten, eer zij tot Christus gaan: ik zal nooit voorspoedig zijn, ik zal nooit deze zonden overwinnen, en juist hierdoor werden de *Israëlieten* buiten *Kanaän* gehouden; hoewel ik weet, dat de Heere zich over zijn arm volk ontfermt als zij gelooven, al is het dan ook niet in die mate; zoo is het ook met de menschen; als gij hun harten wilt winnen, zoo prijst hen; en hoewel dit den Heere niet beweegt, zoo is het echter een instelling; het is een weg Gods, Micha 7: 17, 18.

2. Neem een vast besluit, om uw hart nooit te doen ophouden den Heere te zoeken, totdat dit gewrocht is, Psalm 27: 4. *Dit zal ik zoeken.* Zie dat gij het hoog noodig hebt; zeg dus niet: ik heb het verzocht, ik ben bij den Heere geweest, en daar komt geen hulp; zoodat gij het daarbij laat rusten; neen, maar trek hieruit uw voordeel, om des te meer te verzoeken, en om des Heeren wegeringen en zijn vertragen, tot een oorzaak van uw geroep te maken; gelijk de *Kananesche* vrouw bad om de kruimkens, en gelijk *Jakob* door het worstelen met den engel; ten laatste de zegening verkreeg; zeg, daar het lang geduurd heeft, zal de Heere spoedig helpen. Maar de zonden zijn veelvuldig en het hart is snood; ach, des te meer hebt gij de genade van noode; *Mozes* zeide, Exod. 33: 15, *Indien Gij niet met ons zult gaan, zoo doe ons van hier niet optrekken.*

3. Wacht bedaard op den Heere, en zie toe totdat het beter wordt, Jesaja 64: 4. *Geen oog heeft het gezien.* Wacht

op Hem allereerst; want *welgelukzalig zijn allen, die Hem verwachten,* Jes. 30: 18.

4. Als de Heere niet geeft, tracht Hem nochtans genoeg te geven, hoewel Hij u geen genoeg geeft, gelijk *Muria*, zie Johannes 2, toen er wijn ontbrak. 1 Johannes 11: 22. *Wij doen hetgeen behagelijk is voor Hem;* hierdoor krijgen wij antwoord; dit zal het te weeg brengen.

HOOFDSTUK XIV.

Aantoonende dat de genade die iemand bezit, een ander persoon die de genade ontbeert, niet zal begunstigen; en dat zelfs de beste christenen, de genade niet kunnen mededeelen aan hen die dezelve ontberen.

VERS 9.

Doch de wijzen antwoordden, zeggende: Geenszins, opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij; maar gaat liever tot de verkoopers, en koopt voor uzelfven.

§ 1. In deze woorden is het antwoord der wijzen, op het verzoek der dwaze maagden, ter neder gesteld.

Dit antwoord der wijze maagden behelst twee zaken.

Eerstelijk: Haar raad en vermaning, die haar het hulpmiddel aanwijst, zoo er eenigen waren die haar van olie konden voorzien: *Gaat tot de verkoopers en koopt voor uzelfven.* De Geest der genade komt zoo gemakkelijk niet tot u; gij wilt wel dat die u gegeven werd; neen! gij moet Hem kopen; gij wilt, dat wij u helpen; doch er zijn anderen bestemd, om u dien te verkoopen; ga terstond tot hen, eer de Bruidgom komt.

1. *Geenszins.* Dit woord is in onzen tekst ingevoegd, het wordt in den grondtekst niet gevonden; echter is dit woord hier zeer dienstig, ten deele, omdat het in den zin van haar rede geheel en al te pas komt, en daartusschen gevoegd is, om dit aan te wijzen; ten deele ook, omdat het de mee-

ning der woorden klaarder uitdrukt, en hun zin meer onderscheiden te kennen heeft.

2. *Opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij.* Hoe? Zagen de dwazen nu uit naar overtollige werken, naar de gebeden der heiligen, de schatkist van de heiligheid der kerken en de aflaten? Gewisselijk neen; want zij waren maagden, zij waren de besmetting van den antichrist ontvloden, en zij gingen hierom niet naar de paapsche schatbezorgers, maar naar haar die wijze maagden waren; ook is het niet waarschijnlijk, dat Christus' komst haar uit haar zorgeloosheid zou doen ontwaken, om haar zoo schielijk tot het domme Pausdom te doen vervallen, terwijl zij de heldinnen en navolgers der wijzen waren. Derhalve is dit de meening niet, gelijk sommigen de woorden verdraaid hebben, en alzoo het antwoord der wijzen tot een protestantsch antwoord op een paapsch verzoek gemaakt hebben, daar ze haar zonden gelast hebben tot de geschoren priesters te gaan, die de vergiffenissen, de aflaten, de gebeden en de verdiensten voor geld verkoopen.

§. 1. *Vraag. Hoe? Zijn dan de wijzen onwillig de gaven die zij bezitten, mede te deelen? Welk christen is er, die daartoe niet gewillig is?*

Antw. Eerstelijk, wij behoeven ons in het verklaren der gelijkenissen niet te binden aan de woorden, maar aan het oogmerk: haar oogmerk nu was, eerstelijk: om hierdoor de harten der dwazen te vernederen en te verootmoedigen, en haar te doen weten, dat alles wat zij hadden in dezen tijd van den uitersten nood, weinig genoeg voor haarzelfven was.

Ten tweede: Dit is een voldoende antwoord op de meening van haar verzoek; gij weet hoe de geveinsden in de kerk op uitwendige voorrechten rusten, en hoe zij wel tot de inzettingen, doch niet boven de inzettingen inderdaad tot Christus gebracht worden; en hoewel zij eenige kennis van, en uitzicht op Christus hebben, zoo zullen ze nochtans, als ze Hem missen, gelijk zinkende menschen, grijpen naar hetgeen het dichtst bij hen is, en daarvan hulp verwachten; zoo ging het ook met deze maagden, die in de gemeenschap der wijzen, zich over haar verwonderden, door haar het goede ge-

noten hebbende en haar nagevolgd zijnde, zich hierom maar al te veel op haar verlieten; om deze reden antwoordden zij: wij hebben maar onze eigen mate; derhalve hebben wij het niet in onze handen, om de genade in een tijd van uitersten nood mede te deelen; dat moet van Hem komen, die den Geest boven mate ontvangen heeft; zoodat dit antwoord geen onwilligheid om mede te deelen beteekent, maar het is gegeven om de anderen te doen zien, dat zij de personen niet waren die konden mededeelen.

Ten derde: Gij moet in aanmerking nemen dat God de gewetens der dwazen had geopend, toen zij beleden dat zij geen olie hadden; hierop werden de wijze maagden niet ongenegen om te zamen mede te deelen; doch aangezien andere middelen aangewezen en geheiligd worden, om de genade te verkrijgen waar die nooit was, of liever wijl die van grooter vermogen en kracht waren, daarom zonden zij haar tot die andere middelen, namelijk tot de verkoopers, belijdende dat haar beweegreden was, dat zij weinig genoeg voor haarzelve hadden, zoodat het niet in haar macht was eenige olie over te doen. Dit, meen ik, is het eigenlijke oogmerk der gelijkenis in dit vers. Hier uit trek ik deze drie opmerkingen.

§ 3. 1° Aanmerk. *Dat de genade van Gods Geest in wijze christenen, geen goed doet aan dwaze maagden en luie christenen in de dagen van haar uiterste noodden, Ezech. 14: 20, ofschoon Noach, Daniël en Job voor Mij stonden, zij zouden alleen hunne zielen bevrijden;* goedertieren, heilige menschen, al zijn ze niet alleen in ellende maar in zonde, 1 Joh. 5: 16, zullen herstellen, maar de anderen niet, Jer. 4: 4, *Opdat mijn grimmigheid niet uitvare als een vuur.* Ach! dartel derhalve niet onder de inzettingen; die te bezitten, maar geen gewin van dezelve te hebben; den wijngaard geplant te hebben, maar zijn vrucht niet te eten, en dat alles door een lui hart, is een gevaarlijke zaak. Menig mensch heeft een groot kapitaal en een goeden handel, die nochtans niet gedijt; ach! hij is niet zorgvuldig in het bewaren, noch naarstig om het wel te besteden, maar hij is lui; zoo ook is het hier.

Ach, overweeg den toorn Gods! In den uitersten nood ver-

hoort en helpt de Heere gewoonlijk zijn arm volk; maar dit wil verre van den Heere zijn, als anderen zullen zeggen: Help Heere! Zelfs al werden de tranen en gebeden van anderen gadegeslagen? Hoe Heere! Niet in den uitersten nood? Neen! zelfs niet in de uitersten nood.

§ 4. 2° Aanmerk. *Dat het niet in de macht is van de wittendste christenen, om de genade van Christus te bedeelelen, aan wien, wanneer en waar zij willen.* Noch ieder afzonderlijk, noch allen samengevoegd; het staat niet in de macht van al de wijze maagden gezamenlijk; het staat niet in de macht van de gansche kerk of van al de kerken, dit te doen. Mogelijk hebben deze arme dwaze maagden, naar haar oordeel, dit niet gedacht; doch hierop vertrouwden zij toen in haar praktijk. Maar de wijzen antwoordden: Het staat niet aan ons.

Het stond niet aan *Mozes*, om Gods Geest te geven aan wien hij wilde, maar het staat aan den Heere, Num. 11: 17.

Het stond niet aan *Paulus*, noch aan *Apollos*, al had de een een diepe wijsheid, en al was de ander verwonderlijk in zijn uitdrukkingen; maar het staat aan God, die alleen volmacht geeft om die aan de gansche wereld te geven, 1 Cor. 11: 5, 6.

Het stond niet aan Christus als mensch, om aan iemand te geven, dat hij zou zitten aan zijn rechter- of linkerhand.

Het is niet in de handen der beste ouders; het hangt niet af van den wil van alle menschen die er leven, Joh. 1: 13.

§ 5. 1° Reden. Omdat zij niet meer dan alleen hun mate ontvangen hebben, en ten eenemale van elkander afhangen, maar golang der noodzakelijkheid; derhalve hangt het van hen niet af, maar het is in de handen van Hem, die het zonder mate ontvangen heeft, Joh. 3: 34, 35, *De Vader heeft alle dingen in zijn hand gegeven.* Denk slechts aan de sterren; de eene ster geeft geen licht aan de andere, maar de zon aan allen, want deze heeft het licht in vergelijking zonder mate ontvangen; zoo ook wordt de eene bron door de andere niet voortgebracht, maar het is de zee, die water zonder mate heeft, van waar ze komen en waarheen ze wederkeeren.

2° *Reden.* Omdat alle heiligen, en de gansche gemeenschap van Gods volk, maar een middel is, of zij zijn maar werktuigen in de hand van Christus om de genade toe te voeren; gij weet nu dat alle werktuigen naar den wil van den voornaamsten werker zich moeten schikken en werken; het is niet in de macht van den bijl, om den eenen boom omver te hakken tot brandhout, en den ander tot timmerhout; maar het is in de macht van des werkers hand, inzonderheid als het werktuig zwak en krachteloos is, en zoodanig is Gods volk, 1 Cor. 1:27, *Ze zijn nietige dingen en zwakke dingen, dingen die niets zijn*; 2 Cor. 3:5, *niet bekwaam zijnde van zichzelf iets te denken*. In Gods volk is niet, gelijk in de zalf, een aanklevende kracht, die in dezelve blijft, om altijd te helpen, een iegelijk mensch, die te genezen is; maar daar is alleen een aanklevende kracht, die niet altijd blijft, en als er die is, zoo werkt ze niet op allen, maar alleen naar het welgevallen van den voornamen Werker, den Heere Jezus. Die middelen, waarin de voorzienigheid een aanklevende kracht gesteld heeft, kunnen niet zegenen, tenzij de Heere het wil; spijs kan somtijds niet voeden, veel minder kan deze het zonder den wil van een ander; volgens Ef. 4:16, worden de heiligen hierdoor opgebouwd, doch steeds door Christus.

3° *Reden.* Ten opzichte van de grootheid der macht en eer, die vereischt wordt tot de bedeeing van Gods genade en van den Geest der genade, waarvoor de kerk niet vatbaar is.

Eerstelijk: De kennis der uitverkorenen; de Geest der genade, met de zaligheid samen gevoegd, zal nooit aan iemand dan alleen aan hen gegeven worden, Rom. 11:7, *De uitverkorenen hebben die verkregen*; daarom moeten zij eerst aan hen bekend wézen, die de macht hebben om die te bedeeien. Dit nu kunnen zij niet zeggen; wel is waar wist *Paulus*, door het zien van de kracht die betoond werd, de verkiezing der *Thessalonicensen*, 1 Thess. 1:4, doch niet van te voren; hij kon niet zeggen: aan dezen mensch zal ik genade geven, en niet aan genen mensch. Een bedienaar, gelijk *Paulus*, zie Hand. 18:10, kan in het algemeen weten, dat er eenig volk

in zoodanige plaats is, ten minste kan hij het vermoeden, maar wie ze zijn, weet hij niet, evenmin als *Samuel*, die wist dat een van *Jesse's* zonen koning zou worden, doch niet iemand die hem behaagde, maar dien de Heere verkoor. Daarom roept een predikant allen, omdat hij niet weet wie ze zijn; alleenlijk zijn er sommigen geroepen, omdat Christus die kende; het staat alleen in zijn hand.

Ten tweede: De macht moest almachtig zijn, zoowel om het fundament te leggen, als om met het bouwen voort te gaan; nu kan dit door geen nietig eindig schepsel te weeg gebracht worden, als dit het wil, maar als de Heere het wil; een predikant kan prediken en opwekken; een christen kan vermanen en vertroosten, 2 Cor. 4:6, en toch kunnen zij hooren en twintig maal op nieuw bij elkander komen, en nooit denzelfden gezegenden dag weer treffen, omdat hun wapens alleen machtig zijn door God, 2 Cor. 10:4, 5.

Ten derde: Het storten van bloed, het sterven, het verdragen des toorns, om den Geest te verkrijgen en te hebben, om dien te zenden; want de Geest der genade kon nooit gegeven worden, noch in iemand toenemen, noch verblijven, ware Hij niet eerst door bloed gekocht; door het bloed worden volgens de Schrift onze zonden genezen, en door hetzelfde worden wij van dezelve gereinigd, dat is, door den Geest, die door dat bloed gekocht is, Hebr. 9:14, *Het besprengen des bloeds reinigt uwe gewetens door bloed*, dat is, de kracht des bloeds, toegepast door den Geest. Als eenige heiligen hun bloed storten voor de kerk, om die te verlossen, dan hebben zij macht om den Geest der genade aan de kerk toe te brengen, en het is even zwaar een druppel genade toe te brengen als te sterven.

§ 7. 1° *Gebruik.* Hieruit kunnen wij de heerlijkheid en voortreffelijkheid van den Heere Jezus, boven die van alle menschen zien, ja, boven alle beste menschen en alle beste kerken, die in wezen zijn. Vraag *David*, wien hij het meest beuindde en eerde; hij zal u zeggen, Ps. 15:4, *Hij verwerpt alle verachtelijk is, en eert degenen die den HEERE vreezen*; en die christen, die het allervoortreffelijkst is, heeft zijn gansche hart. Vraag een christen, met welk mensch zijn hart

het meest vereenigd is, en wien hij van allen het meest eert, dan is het als hij één mensch onder veertig ziet, diegene die het allerheiligst, allerrootmoedigst, allerbehaaglijkst voor God, het meest bekend bij God en naar den zin van God is; een *Paulus*, om zijn wijsheid; een *David*, om de verbrokenheid zijns geestes; een *Abraham*, om zijn geloof; een *Stefanus*, om zijn onversaagdheid en ijver, enz. Zelfs hun voeten zijn schoon, zelfs hun namen zijn als een albasten doos die opengebroken is. En waarom? Omdat hij ziet dat ze heilig en Gode gelijk zijn. Maar ach, bedenkt, dat ze u niet heilig kunnen maken: het staat niet in hun vrijheid; al waren zij nog zoo heilig, zij kunnen u niet één waarheid op een zaligmakende wijze leeren; gij hebt een ruw hart, zij kunnen u niet beschaven; een wild hart, zij kunnen het niet temmen; zij kunnen niet één teug, of smaak, of geur van het leven der genade aan u geven. Ach, indien alleen zij beminne swaardig zijn, die olie in hun vaten hebben, schoon zij u geen olie kunnen geven, wat is de Heere Jezus dan, die niet alleen heilig is, schooner dan der menschen kinderen, bezittende alles zonder mate; maar die u ook heilig kan maken, hetwelk geen der heiligen kan doen; die niet alleen goed en heilig is, maar goed doet en heilig maakt. Gij aanschouwt somtijds de heiligen; gij ziet hun gaven en leven, en treurt om het gemis daarvan, gij houdt hen gezelschap en wenscht dat gij hunne olie hadt, maar zij kunnen u er niet aan helpen. Ach, zie opwaarts naar den Heere; zoo gij hen liefhebt en waardeert, ach waardeer en bemin den Heere veel meer, die het in zijn hand heeft om die aan u te geven; die gelijk een fontein haar stroom niet laat vloeien om zichzelf te verkwikken, maar de vermoeide en de verflauwde, Jes. 50:4, die gelijk de zon haar stralen niet schiet om haarzelve te verlichten, maar *opdat degenen die in de duisternis zitten, zouden zien*, en de blinde het zouden kennen, Joh. 9:49, Joh. 17, *Ik heilig mijzelven voor hen*. Hij heeft een ootmoedigen, zachtmoedigen Geest, om die aan u te geven, die verwaand en weêrbarstig zijn; Hij kan een leeuw tot een lam maken; Hij, die een wijzen en hemelschen Geest heeft, om u te onderwijzen die ver-

standeloos zijn, en u die aardschgezind zijn, indien het zijn welbehagen is.

¶ 7. Zeg niet: Ik heb zoowel goed van hen genoten, als ik genade in hen gezien heb, zoodat ik God dank, dat ik hen ooit gezien of gesproken of hun voorbeeld, enz. gezien heb. Ik antwoord: Weet dat zij maar krachtelooze werktuigen in de hand van een goedertieren, hoewel alvermogen den Christus waren; anders hadt gij nooit goed van een Christen, van een predikant, van een predikatie gehad; de Heere Jezus kon die evenzeer als middelen gebruikt hebben om u te veroordeelen, gelijk Hij met *Noach's* bediening en *Noach's* voorbeeld gedaan heeft, waardoor hij zoowel de wereld veroordeelde, als hij u geroepen heeft, of u het geringste goed bewezen heeft. Derhalve, zet dit zelfs Christus een schoonheid bij die alle andere in de wereld overtroft. Al de heiligen en predikanten der wereld hebben niet één zwart haar van u wit kunnen maken, noch door al hun zorg voor u, ééne el tot uw lengte kunnen toedoen; ach! het was de Heere Jezus. Zoo zij eenige deernis hebben, de Heere brengt die in hen; zoo zij ooit één woord spraken, of een gebed deden, de Heere bracht het in hen; zoo zij gezegend worden, het is door Hem.

Nu eert en bemint gij hen, omdat ze uw ziel goed gedaan hebben; anders zoudt gij ter helle varen. Ach, roem den Heere des te meer, want door Hem werden zij aan het werk gesteld, en nu zij u goed gedaan hebben, houden zij op om zij kunnen naar u dunkt, niet verder gaan; gij krijgt nu en dan iets goeds, toen gij bij zulke christenen waart, maar als gij dan hier weer tot hen komt, zoo meent gij mogelijk veel meer te krijgen; neen, hun handen en voeten kunnen gebonden zijn; deze weerhanen kunnen zichzelf niet draaien; maar Jezus Christus kan voortgaan, ja Hij zal voortgaan totdat Hij u zichzelf gelijk gemaakt heeft; zie 1 Joh. 8:2, *Dan zullen wij Hem gelijk zijn; nu zijn wij kinderen Gods*; kinderen, hoewel ze uit arme menschen geboren zijn; ze hebben echter hun armen vader lief, die hen teelde. Wie heeft u uw wezen gegeven? Wie heeft u in God goteeld, en u dus tot zonen Gods gemaakt? Ach! mij

dunkt, de Heere die dit gedaan heeft, is immers dierbaar en beminnenswaardig, zoodat gij de wereld moest doen verwonderen, dat de Heere een vleeschen duivel tot een gezegenden engel heeft gemaakt. Maar, zegt gij, gij hebt nog een verachtelijk hart. Ach! maar gij zult Hem gelijk wezen; Hij zal u zichzelve gelijk maken ten laatsten dage, Hij, die glansrijker dan de engelen is, en wiens aangezicht schooner is dan der menschen kinderen; alleen, Hij zal het allengs doen, veeleer om u uw verachtelijkheid te doen gevoelen, dan die geheel weg te nemen.

Daarom sprak de apostel in Gal. 4:9, toen ze van het Evangelie weder tot *Mozaische* instellingen teruggekeerd waren, van *zwakke en arme eerste beginselen*, die in zichzelve geen kracht hadden om de genade toe te brengen, en ganschelijk niet in zoodanigen overvloed als het Evangelie deed. Alzoo zeg ik, kent gij nu den Heere, en acht en bemint gij nu de christenen en anderen, als zij u goed doen, en weigert gij den Heere te eeren, en wilt gij alleen maar zien op kale, berooide, zwakke christenen en arme middelen? Dat zij verre; de Heere alleen kan u verrijken.

2 Cor. 3:9, *Indien de bediening der verdoemenis heerlijkheid geweest is, veel meer is de bediening des Geestes heerlijkheid*; indien zij, die den Geest hebben, heerlijk zijn, hoeveel te meer de Heere, die den Geest niet alleen heeft, maar ook kan geven, en u Hem gelijk kan maken in heerlijkheid, door *Hemzelve te aanschouwen!* Vers 16. Als een mensch een spiegel had, die niet alleen altijd het gezicht van een waarden vriend weerkaatste, maar hem ook zoo dikwijls als hij daarin zag, dien vriend gelijk maakte, hoe zou hij dezen spiegel waardeeren, en wel het meest het beeld van zijn vriend in denzelfden! Dus is Christus niet alleen heerlijk, maar daardoor maakt Hij zich heerlijk.

§ 8. Tegenwerping. *Zeg niet dat de Heere dit kan doen, maar dat Hij het niet wil doen; de heiligen zouden wel willen als ze maar konden.*

Antw. 1. Gij weet niet anders, of Hij zal het doen; toen Christus hier op aarde was, waren de menschen ziek, hoewel hun vrienden wel wilden dat het hun wel ging; echter

twijfel ik niet, of Christus was allerheerlijkst, daar ze hoewel zij niet wisten of Hij het wilde doen, nochtans wisten dat Hij kon genezen en deernis kon hebben, en als het tot uien eer verstrekke, wanneer Hij het zou doen.

2. Bid Hem om hetzelfde en zoek het. *Hij zal water gieten op de dorstigen, en den Geest en het water des levens geven aan die die het eischen.* Denk niet dat gij te vergeefs zoekt, inzonderheid als uw geroep uit een ziek hart ontstaat; die wonde is niet alleen uw kwaal, maar ook uw plaag, zij strijdt tegen uw vermaak; gij moet een medicijnmeester hebben; hij zal u niet genezen, indien het uwe gesteldheid, uw voedsel enz. niet is. Als iemand zin in iets heeft, en een ander veracht het, zoo zal hij er daarom niet minder schoonheid in zien, dan hij er te voren in zag. Als gij er zin in hebt, Christus heeft er ook zin in.

Tegenw. Maar ik gevoel niet, dat de Heere mij den Geest geeft.

Antw. Zoo gij Dien echter waardeert, en u naar Hem uitstrokt, dan heeft de Heere dit voor u gedaan.

§ 9. 2° Gebruik. Al gij dienstknechten des Heeren, zoo gij ooit aan iemand eenig goed bewezen hebt, ach! roemt niet op uzelf, maar geeft de eer daarvan aan den Heere Jezus, alsof men zeide: de Heere doet mij goed, doch ik weet niet waarom. Voegt er dan ook bij: maar ik verwonder mij hoe dit geschiedt door een arme, zwakke, nietswaardige, wiens onroer hart en lippen anderen erger gemaakt hebben en niet beter, gelijk de besmetting hecht op de beste klederen, Hand. 8:12, 13. *Wat ziet gij op ons? het zij u kennelijk, dat het is door den naam van Jezus, wat hier geschied is.* Toen het bekend was dat Christus alle kwalen genas, kwamen door dat gerucht al de inwoners des lands van rondom tot Hem, en zoo werden ze door Hem genezen; dit moest zelfs de tollenaars tot Christus brengen. Eenige christenen zijn zeer voorbarig in het spreken tot anderen, om een nieuw gevoel in te voeren, of om te bekeeren, opdat zij daarna een *Absalom's* pilaar zouden maken, en opdat zij mochten zeggen: dit heb ik gedaan. Eenigen vergenoegen zich met te zeggen van de bekeering van anderen: dat deed ik. *Laat uw*

werken u prijzen, maar laat uw tong Christus prijzen; het was de Heere, die dit gedaan heeft. Als het brood kon spreken, zou het zeggen: ik ben het niet die voedsel geeft; en de zon: ik ben het niet die warmte geeft. Gij kunt spreken, zegt dat aan anderen; gij wildet gaarne geacht zijn gelijk anderen, en daarom wilt gij nieuwe Evangelien verzinnen, en nieuwe bevattingen stempelen; opdat het niet alleen Christus mocht behagen, maar ook de menschen mochten zeggen: dit heb ik van hem gekregen, opdat er van u gesproken zou worden. De dief neemt het schaap voor zichzelf; een goed schaapherder brengt het bij zijn eigenaar te huis.

§ 10. 3^e *Gebruik* Ach! rust dan hierin niet, dat gij nu een deelgenoot geworden zijt van de gemeenschap van Gods volk; ik beken, dat naast de gemeenschap met God, hun gemeenschap de beste en allerzoetste is, 1 Joh. 1:3, 14, en er niets krachtiger is dan deze, om Gods volk voor afval te bewaren, Gal. 2:5; de orde en de standvastigheid in het geloof gaan gepaard. Zij, die in de voorhoven des Heeren geplant zijn, zullen hierdoor bloeien. Niets doet de genade meer toenemen, Gal. 2:19, dan wanneer er vele oogen zijn om te zien en vele handen om te helpen werken. Als een mensch zondigt en slechts een of twee menschen steenen oprapen om den zondaar te steenigen, zoo kan het gebeuren dat ze missen, of althans dat de man in het leven blijft; maar als er velen zijn, zoo is het een wonder als hij niet gedood wordt; zoo kan door de gemeenschap van Gods volk de een den ander vermanen, en het is mogelijk dat dit helpt, maar hier zijn er velen, enz. 2 Cor. 2:7. Wanneer iemand bezwijmt en zijn leven in gevaar is, zoo zal hij, als er maar een of twee bij zijn, mogelijk nooit meer herstellen, maar als de een hem wrijft, een ander hem vasthoudt, een ander heet water haalt, zoo is het honderd tegen één, of hij ontkomt het gevaar. Evenwel, als de beste middelen, hetzij verzuimd, of te veel vertrouwd worden, zoo zullen ze de menschen erger maken, gelijk *Kapernaüm* erger werd door Christus prediking, waarop zij roemden; doch de beste middelen zullen, als men daarop niet te veel vertrouwt, de

menschen beter maken; gelijk het ook met eenige vluchtige geneesmiddelen is, die schielijker op de een of andere wijze zullen werken.

1. Indien gij ooit iets goeds ziet of ontvangt, zie in hetzelve op den Heere, 1 Sam. 10:11, 12. Wie is hun Vader?

2. Indien gij ooit iets verwacht te ontvangen, zie op den Heere, opdat Hij door hetzelve op zijn tijd hulp en bijstand moge toebrengen.

§ 11. Vraag. *Hoe zal ik dat goed verkrijgen?*

Antw. 1. Zijt gevoelig voor de noodzakelijkheid van de gemeenschap der heiligen en hun hulp, dan zult gij door ieder voorbeeld en ieder gebed, goed verkrijgen, 1 Cor. 12. *Het oog kan tot de hand niet zeggen: ik heb u niet nodig.* Ach, zijt niet volkomen in uw eigen oog: want God heeft u zóó volkomen niet gemaakt, maar zoo gij een oog zijt, hebt gij den voet nodig, enz. *David* wist meer dan de *Leviëten*, nochtans, hoezeer verlangde hij om God te zien en in Gods heiligdommen in te gaan.

Paulus was voor de onderlinge verkwikking der christenen zeer noodig; het was iets vreemds in *Paulus*, dat als hij geld bij anderen zou brengen, hij hen smeekte, *Bidt voor mij*, enz. Rom. 15:30, 31. Hij zeide niet alleen: ik heb de sacramenten of de prediking noodig, maar ik heb de gebeden, den raad, de voorbeelden en de vermaning der geringste christenen noodig.

Ten tweede: Zie wel toe, dat ge u met levende christenen vereenigt; niet alleen met hen, die gaven hebben, maar met hen die in het gebruik en de oefening derzelve levendig zijn. Want deze heiligt God inzonderheid, om u de genade mede te doelen; als een levende hand aan een dooden arm gebonden wordt, zoo zal deze gewisselijk niet veel goeds daardoor verkrijgen, Rom. 1:12. Een levendig geloovig christen kon *Paulus* vertroosten, en een ootmoedig christen zal verootmoedigen.

Dit is de ware reden waarom de christenen geen goed verkrijgen, omdat namelijk hun harten dood zijn, en hun gemeenschap met God klein is; hierom worden zij door anderen versmaad, die zich van hen onttrekken.

Ten derde: Bemin hen als dierbaar; een mensch zal nooit iets goeds van eenig christen verkrijgen, dien hij versmaadt of veracht; stel u een mensch voor, wiens hand leven zou willen hebben van zijn hoofd; breng die hand op haar plaats en laat ze uitwendig niet vastgebonden, maar evenals een ander lid vereenigd worden; dan zal ze dat leven ontvangen. Daarom, bouwt men zichzelf op in de liefde, dan worden ook de menschen door de liefde opgebouwd.

HOOFDSTUK XV.

Van de overvloedige bedeeling der genade in de bediening des Evangelies.

§ 1. Nu volgt ten tweede, de raad en vermaning der wijze maagden: *Gaat tot de verkoopers en koopt*, enz.

De verkoopers. Eenigen zijn er die dit voor een scherts houden, of voor een openbare bespottung van de dwaze maagden, om haar dwaasheid; alsof zij zeiden: Gij hebt tot nu toe als geveinsden voor den Heere onder ons gewoond, en ons en uw eigen zielen bedrogen; gij zoudt nu onze gaven wel willen hebben, om u te helpen; neen! gaat tot uwe mispriesters, vergiffenisverkoopers en verdienstekramers, koopt bij hen voor uzelf, zij hebben genoeg verdiensten enz. Maar daar deze meening niet duidelijk uit de woorden kan afgeleid worden, zoo kan zulk een antwoord met dien bedroefden en goedertieren medelijdenden Geest, die in iedere heilige maagd is, niet bestaan; want veronderstel dat God het geweten van eenige menschen in deze dagen opende, en zij hun hart voor anderen open deden, wie zou hun tot antwoord kunnen geven: *Ja, nademaal gij uw tijd zoo lang verwaarloosd hebt, zoo gaat nu naar uw mispriesters, dat zij u helpen.* Zou iemand van gewone oprechtheid op dergelijke wijze schimpen? Veel minder een begenadigd hart; neen, als eenigen een wezenlijk gevoel hebben van hun ellende, omdat ze hun tijd der genade verslapen hebben, zoo zullen zij zich in hun binnenste over hen ontfermen.

De verkoopers. Dit zijn de dienaren van den Heere Jezus. Want, 1. Blijkt het ten volle dat het geen bespottung is.